

RECU LL DE PREMSA

Centenari del rescat de les pintures romàniques per part de Josep Puig i Cadafalch

[Consulta El Butlletí de l'IEC](#)

AMB UNA RECREACIÓ EN 3D DE LA PORTADA DEL MONESTIR DE RIPOLL, EN UN PROJECTE LIDERAT PER LA UPC

Una exposició sobre el Romànic reuneix obres de diversos museus

- El Mnac acull fins al proper 30 de maig la mostra "El Romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)"
- Aplega peces de museus de França, Itàlia i els Estats Units i escultures de la catedral de Pisa, de Toulouse i de Sant Pere de Rodes

Capitell del claustre de Saint-Sernin, de Toulouse. MUSÉE DES AUGUSTINS, TOULOUSE

Lourdes Sarrion

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), que conserva la col·lecció de pintura romànica més important, emprarà amb aquesta gran exposició el projecte de presentar el moment de plena maduresa de l'art romànic, una època en què es constitueix a Europa un nou paisatge monumental amb la creació d'esglésies, grans portalades esculpides i claustres. Aquestes obres s'emmalaven en gran part en la tradició de l'art romà, en una antiguitat clàssica que formava part del panorama monumental de la Mediterrània.

La creació del nou paisatge arquitectònic té un dels seus nuclis més actius a la Toscana, amb la construcció de la catedral de Pisa. Pel que fa a Catalunya, les dècades centrals del segle XII són també un època de gran vitalitat artística, coincidint amb el govern del comte de Barcelona Ramon Berenguer IV (1131-1162). És el moment de configuració de la Catalunya medieval, amb la unió de la casa de Barcelona i el regne d'Aragó, juntament amb la conquesta de Lleida i Tortosa enfront al-Andalus.

BARCELONA, TOULOUSE I PISA El casal de Barcelona mantenia estretes relacions, mitjançant els vincles dinàstics, amb la Provença i la cultura occitana, que es trobava en forta expansió (és la gran època dels trobadors). Es consolida aleshores la vertebració d'un espai a l'occident mediterrani on entren en contacte focus culturals i artístics d'indiscutible relleu: Barcelona i els comtats catalans, Toulouse i el Llenguadoc, Pisa i la Toscana.

L'exposició permet constatar les relacions artístiques que s'estableixen entre tots aquests territoris en un moment de plena maduresa de l'art romànic, com demostra el taller del mestre Cabestany, amb un reguitzell d'obres repartides des de Navarra fins a la Toscana.

D'UNA RIBERA A L'ALTRA La figura extraordinària del mestre Cabestany serveix per exemplificar els viatges que realitzaven en aquesta època els mestres escultors, que podien treballar d'una ribera a l'altra del Mediterrani en un moment d'eclosió de l'escultura. Claustres i portades embelleixen catedrals i monestirs, canòniques i parròquies, en un inescapable nombre de projectes escultòrics que es nodreixen de la vitalitat mediterrània i que s'obren al record omnipresent de l'antiguitat romana.

En aquest context, l'art català se situa plenament al nivell de l'art internacional. Durant aquesta època s'inicien noves construccions i es porten a terme reformes de gran volada als centres destacats, com per exemple els monestirs de Cuixà, Sant Pere de Rodes, Ripoll o les catedrals de Vic i Girona.

L'exposició "El Romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)" trenca amb la idea d'un romànic avorrit, geomètric o monocromàtic, i mostra el colorisme d'un art que expressa el gust per la narració. Pel que fa a l'escultura, se'ns presenta un Romànic interessat per les formes en moviment i, en el cas de la pintura, per la brillantor dels colors.

Entre les obres que formen part de

Saint-Denis. THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

la mostra destacar les escultures de figura en pedra (elements de pòrtics i claustres) i els objectes policromats (talles de fusta, estàtues, elements d'altars, objectes d'art sumptuari), que evidencien un Romànic vibrant de color. Sobresurten dues de les peces presentades pel Museu Episcopal de Vic per a l'exposició: el baix relleu de Ribes, obra mestra de la pintura catalana sobre taula, i el frontal de Sant Pere de Ripoll. També es presenten els relleus dispersos de la façana de la catedral romànica de Vic, destruïda al segle XVIII. Per primera vegada es podran contemplar reunits tres dels seus relleus més significatius, procedents de museus d'Anglaterra, França i els Estats Units, al costat dels que es conserven a Vic.

Algunes de les obres més remarcables són els fragments de monuments fonamentals de l'època, com les catedrals de Pisa i de Saint-Étienne de

Relleu de la catedral de Vic. © THE NELSON GALLERY FOUNDATION (E.G. SCHRAMPT)

Relleu de la Grassa. © CONSERVATION DÉPARTEMENTALE DE MUSÉES DE LAUOË (PHILIPPE BENOÎT)

Toulouse, alguns préstecs dels Estats Units com el frontal de Martinet o l'estàtua columna amb rei nimbada procedent de l'Abadia Reial de Saint-Denis, a París.

RECREACIÓ VIRTUAL FIDEL Com a complement, una reproducció en 3D permet acostar a pocs centímetres dels ulls els detalls de la portada de Santa Maria de Ripoll en una recreació fidel al mil·límetre. La reproducció és un projecte innovador que ha utilitzat les tecnologies més avançades per a la reproducció en tres dimensions de conjunts arquitectònics.

Aquest projecte s'ha fet gràcies al Departament de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i el Consiglio Nazionale delle Ricerche de Pisa, amb el suport del Departament d'Innovació, Universitat i Empresa de la Generalitat de Catalunya. La reproducció

virtual que en resulta permet, quasi literalment, passejar per la portada i aproximar-se fins a vint centímetres a tots els detalls de manera completa i interactiva, sense recorregut preestablert.

Aquesta mostra és la primera gran exposició d'art romànic que el Mnac organitza des de la seva inauguració, l'any 2004, i posa un colofó als actes de celebració del centenari de la Missió arqueològica-jurídica a la franja d'Aragó organitzada per l'Institut d'Estudis Catalans el 1907, que va significar el descobriment de la pintura mural a Catalunya.

"El Romànic i la Mediterrània" és una coproducció del Mnac amb el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya i la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura. Es pot visitar fins al 18 de maig.

tribuna | FINA SITJES, Gestora cultural

Nova mirada a un art molt popular

El Museu Nacional d'Art de Catalunya ofereix una altra visió de l'art romànic, un estil molt popular que permet un apropament especialitzat o un de menys erudit

L'art romànic, el primer estil internacional d'Europa, és un dels més coneguts i apreciats, tant pel públic especialitzat com per les persones menys expertes, que poden haver-lo descobert en el decurs de qualsevol excursió turística, visitant els molts monuments —grans i petits, esglésies i esglésioles, indrets que conviden al recolliment— existents al país i en el conjunt europeu. L'estil romànic, quan es fa patent a la pintura, amb les seves formes essencialistes i els seus colors contrastats, resulta també molt atractiu. La component rústega de l'escultura romànica contribueix, així mateix, a fer-la propera al públic. L'exposició *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)*, tot i el seu extraordinari rigor, també pot ser d'interès per a moltes persones a qui agradi aquest estil, encara que no en siguin especialistes.

La col·lecció d'art romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya constitueix un patrimoni molt valuós de l'art català. Una part important de les obres que la in-

tegren es van donar a conèixer a començaments del segle XX: un seguit d'iniciatives van permetre conscienciar de la importància i significació de l'època romànica i del seu art a Catalunya. L'exposició que, fins al dia 18 de maig, pot veure's al MNAC commemora el centenari de l'organitzada l'any 1907 per l'Institut d'Estudis Catalans, amb la qual es van iniciar les investigacions al voltant de l'art romànic a casa nostra. Va ser llavors, però gràcies també a actuacions dutes a terme durant els anys precedents, que es van donar a conèixer una part molt important dels edificis romànics catalans.

Amb el temps, alguns d'aquests van passar a formar part dels fons del MNAC, tot contribuint a completar una col·lecció d'art emblemàtica, coneguda internacionalment. Ara es volia retre homenatge al redescobriments i la rehabilitació dels tresors del romànic com a part d'una sèrie de projectes que van suposar, entre 1907 i 1936, un formidable treball de recuperació i catalogació del patrimoni històric, artístic i científic.

L'exposició que actualment es presen-

ta al MNAC, la primera d'art romànic des de la seva inauguració l'any 2004, ofereix, cent anys més tard, una visió actual i renovada d'aquest art, presentant-ne el moment de plena maduresa, una època en què es constitueix a Europa un nou paisatge monumental mitjançant la construcció d'esglésies, grans portaldes esculpides i claustres. I situa l'art català en el marc de la Mediterrània, tot relacionant-lo amb els dos grans focus creatius de l'època: Tolosa i el Llenguadoc i Pisa i la Toscana, un espai cultural i artístic comú, molt ric en contactes, un món comunicat, relacionat comercialment i culturalment.

Una època procliu també a la transmissió de fórmules artístiques, tant en la relació amb els focus esmentats com en el diàleg amb un passat clàssic que proporcionava models i estímuls. I és que, contràriament al que de vegades s'acostuma a pensar, les grans empreses constructives s'inspiraren també, en part, en l'antiguitat clàssica. Els antics monuments romans formaven part del paisatge medieval, especialment per les terres del Mediterrani, on la romanització ha-

via estat més intensa. Tot i que la inspiració en l'antiguitat ha estat una constant en la història de l'art, al segle XII hi ha una mirada especialment desperta i conscient cap a Roma i l'art paleocristià. L'ús del terme *romànic* és, justament, especialment adequat: suggereix que l'art dels segles XI i XII té una relació directa amb l'antiga Roma.

Com a complement a l'exposició, una reproducció en 3D, fidel al mil·límetre, permet apreciar tots els detalls de la gran portada de Santa Maria de Ripoll, probablement el conjunt d'escultura romànica més important que s'ha conservat a Catalunya.

Un procediment molt innovador, que utilitza les tecnologies més avançades per a la reproducció en tres dimensions de conjunts arquitectònics amb una màxima qualitat, prioritant els aspectes de fidelitat a l'original i possibilitant l'observació des de perspectives absolutament inèdites: una fantàstica troballa de la civilització contemporània al servei de la recreació i el gaudi d'una obra feta molts segles abans, en plena època medieval. Passat i present s'agermanen.

Esta es la versión caché conservada por [iMente](#) de http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2824540.
La caché de [iMente](#) es la instantánea de esta página que nuestro agente inteligente capturó cuando exploramos la Web de forma automática.
Es posible que esta página haya cambiado desde entonces. Pulse [aquí](#) para ver la página actual.

Se han resaltado las palabras clave: **institut destudis catalans**

[| Contactar amb El Punt - Pobles i Ciutats |](#)

Continguts generals:

Continguts d'edicions:

[| Qui som? - El Club del subscriptor - Les 24 hores d'El Punt - Publicitat - Borsa de treball |](#) [El Punt](#) | [VilaWeb](#) |

diumenge, 20 d'abril de 2008

diumenge, 20 d'abril de 2008

>

Nova mirada a un art molt popular

El Museu Nacional d'Art de Catalunya ofereix una altra visió de l'art romànic, un estil molt popular que permet un apropament especialitzat o un de menys erudit

tribuna
Gestora cultural

[FINA SITJES](#) .

L'art romànic, el primer estil internacional d'Europa, és un dels més coneguts i apreciats, tant pel públic especialitzat com per les persones menys expertes, que poden haver-lo descobert en el decurs de qualsevol

excursió turística, visitant els molts monuments – grans i petits, esglésies i esglesioles, indrets que conviden al recolliment – existents al país i en el conjunt europeu. L'estil romànic, quan es fa patent a la pintura, amb les seves formes essencialistes i els seus colors contrastats, resulta també molt atractiu. La component rústega de l'escultura romànica contribueix, així mateix, a fer-la propera al públic. L'exposició *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)*, tot i el seu extraordinari rigor, també pot ser d'interès per a moltes persones a qui agradi aquest estil, encara que no en siguin especialistes.

La col·lecció d'art romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya constitueix un patrimoni molt valuós de l'art català. Una part important de les obres que la integren es van donar a conèixer a començaments del segle XX: un seguit d'iniciatives van permetre conscienciar de la importància i significació de l'època romànica i del seu art a Catalunya. L'exposició que, fins al dia 18 de maig, pot veure's al MNAC commemora el centenari de l'organitzada l'any 1907 per l'**Institut d'Estudis Catalans**, amb la qual es van iniciar les investigacions al voltant de l'art romànic a casa nostra. Va ser llavors, però gràcies també a actuacions dutes a terme durant els anys precedents, que es van donar a conèixer una part molt important dels edificis romànics catalans.

Amb el temps, alguns d'aquests van passar a formar part dels fons del MNAC, tot contribuint a completar una col·lecció d'art emblemàtica, coneguda internacionalment. Ara es volia retre homenatge al redescobriment i la rehabilitació dels tresors del romànic com a part d'una sèrie de projectes que van suposar, entre 1907 i 1936, un formidable treball de recuperació i catalogació del patrimoni històric, artístic i científic.

L'exposició que actualment es presenta al MNAC, la primera d'art romànic des de la seva inauguració l'any 2004, ofereix, cent anys més tard, una visió actual i renovada d'aquest art, presentant-ne el moment de plena maduresa, una època en què es constitueix a Europa un nou paisatge monumental mitjançant la construcció d'esglésies, grans portalades esculpides i claustres. I situa l'art català en el marc de la Mediterrània, tot relacionant-lo amb els dos grans focus creatius de l'època: Tolosa i el Llenguadoc i Pisa i la Toscana, un espai cultural i artístic comú, molt ric en contactes, un món comunicat, relacionat comercialment i culturalment.

Una època procliu també a la transmissió de fórmules artístiques, tant en la relació amb els focus esmentats com en el diàleg amb un passat clàssic que proporcionava models i estímuls. I és que, contràriament al que de vegades s'acostuma a pensar, les grans empreses constructives s'inspiraren també, en part, en l'antiguitat clàssica. Els antics monuments romans formaven part del paisatge medieval, especialment per les terres del Mediterrani, on la romanització havia estat més intensa. Tot i que la inspiració en l'antiguitat ha estat una constant en la història de l'art, al segle XII hi ha una mirada especialment desperta i conscient cap a Roma i l'art paleocristià. L'ús del terme *romànic* és, justament, especialment adequat: suggereix que l'art dels segles XI i XII té una relació directa amb l'antiga Roma.

Com a complement a l'exposició, una reproducció en 3D, fidel al mil·límetre, permet apreciar tots els detalls de la gran portada de Santa Maria de Ripoll, probablement el conjunt d'escultura romànica més important que s'ha conservat a Catalunya.

Un procediment molt innovador, que utilitza les tecnologies més avançades per a la reproducció en tres dimensions de conjunts arquitectònics amb una màxima qualitat, prioritzant els aspectes de fidelitat a l'original i possibilitant l'observació des de perspectives absolutament inèdites: una fantàstica troballa de la civilització contemporània al servei de la recreació i el gaudi d'una obra feta molts segles abans, en plena època medieval. Passat i present

s'agermanen.

Aquest és un servei de notícies creat pel diari [El Punt](#) i distribuït per [VilaWeb](#).
És prohibida la reproducció sense l'autorització expressa d'Hermes Comunicacions S.A.

La Seu recorda l'expedició del 1907 de l'IEC al Pirineu

| M. S./La Seu d'Urgell

Des d'ahir es pot visitar a la sala Sant Domènec de la Seu d'Urgell l'exposició «La missió arqueològica del 1907 als Pirineus», una mostra que explica l'expedició que va fer l'Institut d'Estudis Catalans al Pirineu a començaments del segle passat. En l'exposició s'hi poden veure, per exemple, 72 fotografies inèdites d'aquella missió, l'objectiu de la qual era inventariar el patrimoni natural i cultural del Pirineu. També s'hi pot veure les llibretes de notes i dibuixos de l'arquitecte Puig i Cadafalch així com un recull d'unes 250 fotografies preses per membres de l'expedició. La mostra es podrà visitar fins el dia 15 de maig i després recorrerà altres poblacions del país. A la inauguració hi van assistir l'alcalde de la Seu, Albert Batalla, i pel delegat general de La Caixa a Lleida, Joan Ramon Fuertes. La mostra l'organitza l'Àrea de Cultura de la Fundació la Caixa. Batalla va agrair a la Caixa l'organització de la mostra i va remarcar la importància de la catedral de la Seu en el romànic català.

EXPOSICIÓ A LA PUIGCERDÀ

Estrena de la mostra 'La missió arqueològica'

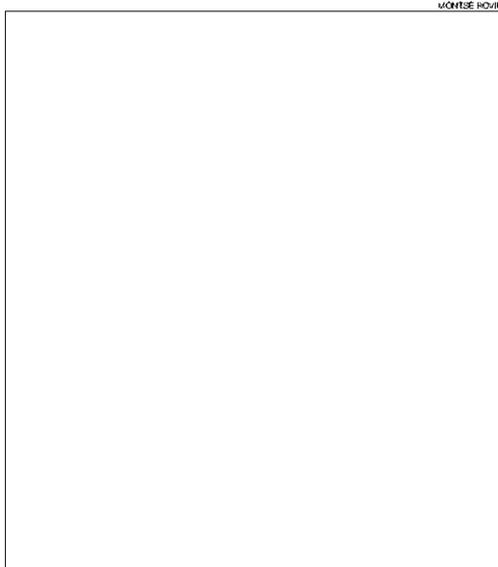
☉ S'hi recorda la recerca que va fer l'IEC a l'Aran i la Ribagorça

EL PERIÒDIC
PUIGCERDÀ

La Seu d'Urgell és la primera ciutat en què es pot veure la nova exposició *La missió arqueològica del 1907 als Pirineus*. La mostra es va inaugurar ahir al migdia a la Sala de Sant Domènec, amb la intervenció, entre d'altres, de l'alcalde de la ciutat, Albert Batalla, el delegat general de la

Caixa a Lleida, Joan Ramon Fuertes, el director de l'Àrea de Cultura de la Fundació la Caixa, Ignasi Miró i el director de la Fundació Amatller i comissari de l'exposició, Santiago Alcolea.

En els parlaments inaugurals, Batalla va agrair a l'Obra Social de la Caixa que hagi escollit la capital al·turgel·lenca per inaugurar aquesta interessant exposició. Batalla va remarcar als assistents «la importància de la Seu en el conjunt del patrimoni històric, artístic i cultural de Catalunya, pel fet de tenir la cate-

►► Miró, Batalla, Fuertes i Alcolea, en l'acte d'inauguració.

edral de Santa Maria d'Urgell, l'única catedral romànica de Catalunya». Aquesta mostra presenta una selecció de 72 fotografies inèdites de l'expedició enviada el 1907 a la Vall d'Aran i a l'Alta Ribagorça per l'Institut d'Estudis Catalans, que en aquella època tot just s'acabava de fundar. L'exposició aplega tota la informació coneguda d'aquest esdeveniment, que constitueix una de les fetes cabdals en la presa de consciència de la importància del patrimoni històric, artístic i cultural de Catalunya i, en particular, del Pirineu.

S'hi presenten els dos quaderns de notes i dibuixos de Puig i Cadafalch, amb una gran quantitat de plantes, seccions i detalls d'edificis. També es donen a conèixer els apunts de mossèn Gudiol que va prendre per redactar una memòria dels objectes artístics. Complementa aquest material la reproducció d'una selecció de les més de 250 fotografies fetes per Mas, i extractes d'altres textos publicats pels protagonistes. *La missió arqueològica del 1907 als Pirineus* estarà oberta al públic a la Sala de Sant Domènec fins al 15 de maig. Aleshores recorrerà poblacions de Catalunya. ■

REPORTATGE

►► L'exposició ► Una parella mira el davallament d'Erill la Vall vist el 1907.

►► L'expedició ► Mossèn Guàrdiol, Puig i Cadafalch i la resta dels membres de la missió científica.

Expedició per destapar el romànic

L'expedició 'La missió arqueològica del 1907 als Pirineus' reconstrueix la feina d'un grup amb Puig i Cadafalch enviat per l'IEC. *Senya cap itinerari econòmic*, i amb permís dels bisbes, van inventariar el patrimoni

ROSER PORTA*
LA SEU D'URGELL

«Un altre davallament de la Creu fou trobat en el basament del cloquer d'Erill la Vall. Per una unça -80 pessetes- la Missió hauria pogut adquirir aquestes estàtues, inservibles als ulls dels pobres rectors de les parròquies pirinenques. La Missió considerà que era, per la seva part, indicat aprofitar l'autorització donada pel senyor bisbe d'Urgell de visitar les esglésies per a la compra d'objectes, adhoc destinant-les al Museu de Barcelona, i refusà l'oferta. Més tard arribaren els marxants». Aquest text es pot llegir al costat d'un dibuix de Puig i Cadafalch de la planta de l'església d'Erill la Vall, en l'exposició *La Missió arqueològica del 1907 als Pirineus*, fins al 15 de maig a la sala Sant Domènec de la Seu d'Urgell.

L'Obra Social de la Caixa i la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic presenten aquesta mostra -que ahir ja rebia un nombrós públic-. Santiago Alcolea, director de la Fundació, ha reconstruït la missió científica enviada per un institut d'Estudis Catalans acabat de fundar al Pirineu el 1907.

El Romanticisme i la seva revalorització del passat medieval havien influït en les elits catalanes, que volien recuperar el patrimoni cultural d'aquella època. I, d'altra banda, s'havien fet famoses a tot el món missions científiques envia- des per entitats dedicades a la història i la geografia, com ara la Royal Geographical Society (que havia finançat expedicions molt espectaculars i novel·lesques a ra-

cons de l'Orient i de l'Àfrica).

L'Institut d'Estudis Catalans, una entitat amb voluntat científica, s'havia de posar al dia i va muntar aquesta expedició al Pirineu per recopilar informació històrica, artística i jurídica que serviria per estudis posteriors. L'expedició estava integrada per dos membres de l'IEC: el prestigiós arquitecte Josep Puig i Cadafalch i per Guillem M. de Brocà, encarregat del tema jurídic, als quals se sumaven tres agregats: mossèn Josep Guàrdiol, conservador del museu episcopal de Vic, l'arquitecte Josep Goday i el fotògraf Adolf Mas, autor de les 71 fotografies que es poden veure a l'exposició a la Seu. Aquestes fotos inèdites i els apunts de Guàrdiol -que havien de servir per

una memòria que es va perdre- són els grans atractius de la mostra, que també inclou dibuixos de Puig i Cadafalch.

Les peces d'art que van trobar els expedicionaris no eren gens valora-

► CAP VALOR

Aquell art era «inservible als ulls dels pobres rectors de les parròquies pirinenques»

► RESUTGEN LA COMPRA

La Missió no va trobar 'delicat' comprar d'objectes, encara que fos per al Museu

des en aquell àmbit rural a principi del segle XX. Aquelles «peces inservibles als ulls dels pobres rectors de les parròquies pirinenques» que descriu Guàrdiol referint-se al davallament d'Erill la Vall (del segle XIII) es troben en importants museus com ara el MNAC i les esglésies que les acollien estan considerades actualment Patrimoni de la Humanitat per la Unesco.

Quan la missió les va veure, però, estaven en un estat lamentable. Guàrdiol descriu amb la mateixa emoció que Carter pot parlar del descobriment de la tomba de Tutankamon: «Citaré en primer lloc les cinc figures donant un conjunt (...) vàrem trobar dintre un clos aparedat en l'atri de l'església d'Erill la Vall, en

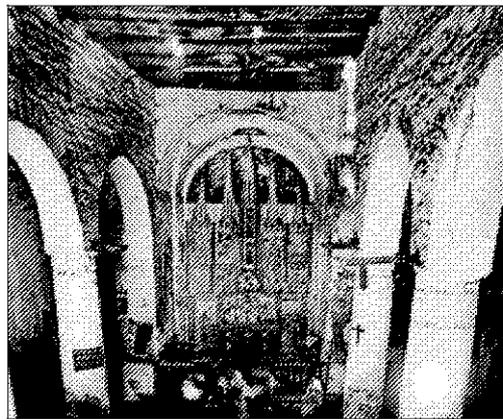
un replec pirinenc del Ribagorça. Sempre recordaré amb fruïció el moment d'entreveure aquestes escultures dintre el clos profund, on sense dubte havien estat deixades perquè s'anessin consumint a l'ésser trotes del culte públic».

Amb permís dels bisbes

La missió científica tenia l'autorització del bisbe d'Urgell i una carta de recomanació (sobretot per al territori francès que també van trepitjar) del bisbe de Vic. I comptava, a més, amb el capellà Guàrdiol com a membre actívisim. I àgil. A Ovarra, la missió va trobar la porta de l'església tancada i com que tenien permís de les altes instàncies, mossèn Guàrdiol va entrar per la finestra i la missió va fer l'inventari d'objectes i obres d'art. «Avui sembla que ha estat espoliat pels anti- quaris», diu Puig i Cadafalch el 1931. I és que la missió del 1907 no té res a veure amb expedicions posteriors, ni tampoc (com s'ocupen de remarcar els seus integrants), amb marxants ni especuladors que no més busquen l'interès econòmic.

La missió va trobar esglésies amb molts afegits de fusta, pintures i objectes considerats lleïjos per als habitants del territori. I va viure moments intensos, com ara la visió del Pantocràtor de Sant Climent de Taüll, possiblement la pintura més famosa del romànic català i un dels trossos del MNAC, rere un retaule amb punxes que el tapava pràcticament del tot. ■

*rporta@andorra.elperiodico.com

►► Sant Climent de Taüll ► El Pantocràtor, tapat rere un altar el 1907.

Patrimoni de la Humanitat de la Unesco i gran atractiu turístic

►► La missió científica als Pirineus del 1907 va durar del 30 d'agost al 14 de setembre i va començar a treballar en territori francès. Després de Narbona i Tolosa, va ser a la Vall de Luishon, el Pas del Portilló, la Vall d'Aran, la d'Isàvena i la Vall de Boi. Allà va dibuixar i inventariar a fons Erill la Vall, Sant Joan de Boi, Santa Maria i Sant Climent de Taüll, a més de Durro, Barruera i Coll, que ara formen el conjunt declarat Patrimoni de la Humanitat per la Unesco i principal atractiu turístic de la zona.

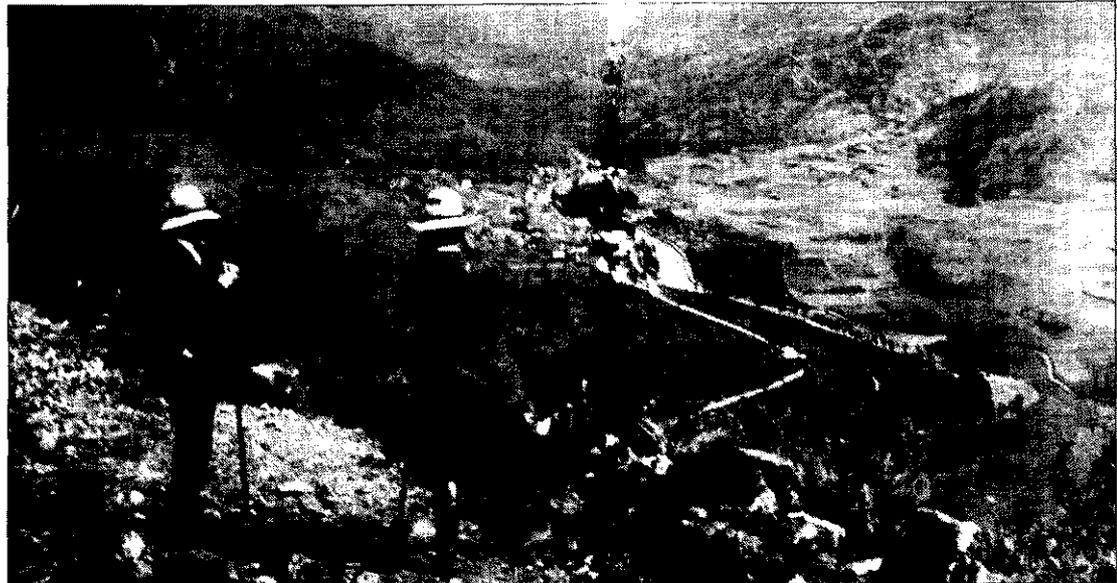
EXPOSICIONS PRODUÏDA PER L'OBRA SOCIAL LA CAIXA, INCLOU IMATGES INÈDITES

A la recerca del romànic

Una mostra a la Seu rememora l'expedició de l'Institut d'Estudis Catalans al Pirineu el 1907 per 'salvar' el patrimoni artístic

[LA SEU D'URGELL] Més de setanta fotografies rememoren l'expedició arqueològica que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) va enviar després de la seua fundació a la Val d'Aran i l'Alta Ribagorça en l'exposició *La missió arqueològica del 1907 als Pirineus*, que fins al 15 de maig es pot veure a la Seu d'Urgell. La mostra, que es va inaugurar ahir a la sala de cultura Sant Domènec, recopila imatges, textos i altres objectes i documents relacionats amb aquesta expedició, que es va portar a terme per recopilar informació com a base d'estudis posteriors referents a l'arquitectura romànica, els béns mobles d'interès i els costums jurídics d'uns territoris als quals encara era difícil accedir.

Els expedicionaris, amb Josep Puig i Cadafalch al capdavant, van sortir el 30 d'agost del 1907 cap a aquestes dos comarques pirinenques, on van estar dos setmanes, amb un equipatge de més de noranta quilos de material fotogràfic, cinta mètrica, llapis, quaderns i cartes de recomanació per accedir a es-

Imatge inèdita de l'exposició, 'Bossòst des del Portilló', que es pot visitar a la sala Sant Domènec de la Seu.

glésies. El grup va fer alguns descobriments, com el *Descens de la Creu* d'Erill la Vall, el grup escultòric de fusta més important del romànic català, les pintures de gran caràcter bizanti de l'interior de Sant Joan de Boí i la portada pintada de l'exterior d'aquesta església. A l'exposició

també s'exhibeixen els dos quaderns de notes i dibuixos de l'arquitecte Puig i Cadafalch, amb una gran quantitat de plantes, seccions i detalls d'edificis, així com els apunts que mossèn Gudiol, conservador del Museu Episcopal de Vic, va prendre per redactar una memòria dels ob-

jectes artístics. Complementa aquest material la reproducció d'una selecció de les més de 250 imatges preses pel fotògraf Adolf Mas.

L'exposició recorrerà pròximament diverses poblacions de la mà de l'Obra Social de La Caixa.

EXPOSICIO

L'expedició arqueològica al Pirineu de l'Institut d'Estudis Catalans el 1907, a la Seu

Redacció
La Seu d'Urgell

Una exposició sobre l'expedició arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) a la Vall d'Aran i l'Alta Ribagorça el 1907 –que té com a títol *Missió arqueològica del 1907 als Pirineus*– arrenca avui a la sala de cultura Sant Domènec de la

Seu. La mostra, organitzada per l'Obra Social La Caixa, amb la col·laboració de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic i l'ajuntament de la capital alturgellenca, recull tota la informació coneguda d'aquest important esdeveniment, que constitueix una de les fites cabdals en la presa de consciència de la importància del patrimoni històric,

artístic i cultural de Catalunya –l'IEC s'acabava de fundar–.

A l'exposició es presenten els dos quaderns de notes i dibuixos que va realitzar Puig i Cadafalch, el director de la missió, amb gran quantitat de plantes, seccions i detalls d'edificis. També es donen a conèixer els apunts que mossèn Gudiol –conservador del Museu Episcopal de Vic– va prendre per redactar una memòria dels objectes artístics que es van revisar, una selecció de 250 fotografies fetes per Adolf Mas i extractes d'altres textos publicats pels protagonistes. L'exposició es podrà visitar fins al 15 de maig.

Opinió | Economia | Món i política | Cultura i comunicació | Societat i tecnologia | Esports | + A prop | People

ALT PIRINEU I ARAN

S'inagura a la Seu d'Urgell una mostra sobre l'expedició que va fer l'IEC al Pirineu el 1907

La Sala Sant Domènec de la Seu d'Urgell acollirà fins al 15 de maig l'exposició sobre 'La missió arqueològica del 1907 als Pirineus', que recull una selecció de 71 fotografies inèdites de l'expedició que l'Institut d'Estudis Catalans va fer per explorar el patrimoni artístic i cultural de la Val d'Aran, la vall de Boí, la Noguera, la vall d'Isàvena i la vall Luishon

- 0 opinió
- 33"
- 0 vots
- imprimir
- enviar
- corregir
- laTafanera
- Meneame
- Del.icio.us

Navega per les paraules clau

Pirineu , Urgell , Iec

Pequeña empresa

El programa de gestión para su negocio. Demo interactiva gratuita.

www.sap.com/spain

ACN / Marta Tort

La Seu d'Urgell

Ult. Act. 18.04.2008 - 16:19 hs

La Sala Sant Domènec de la Seu d'Urgell acollirà fins al 15 de maig l'exposició sobre 'La missió arqueològica del 1907 als Pirineus', que recull una selecció de 71 fotografies inèdites de l'expedició que l'**Institut d'Estudis Catalans** va fer per explorar el patrimoni artístic i cultural de la Val d'Aran, la vall de Boí, la Noguera, la vall d'Isàvena i la vall Luishon. El delegat general de 'la Caixa' a Lleida, Joan Ramon Fuertes, ha destacat la visió unificada i transversal que la mostra fa del Pirineu, i el fet que reflecteixi la visió de la burgesia barcelonina davant la descoberta dels territoris de muntanya i del seu patrimoni romànic.

L'opinió del lector

Comentari
Normes d'us

- T'ha agradat l'article?
- Sí
- Afegir
- imprimir
- enviar
- corregir
- laTafanera
- Meneame
- Del.icio.us

ADSL Jazztel Empresas

Conexiones ADSL 2+ y SHDSL para empresas de Jazztel. Infórmate

empresas.asesoresjazztel.com

Ads by Google

CERCAR

Entra a l'AVUI paper

Hemeroteca

El lector informa

Canal Jove

Enquestes

Documents

Agenda del dia

Programació TV

Meteorologia

Vinyetes

Mots encreuats

Cartellera de cinema

L'article més llegit ahir

Posa l'AVUI.CAT al teu web o blog

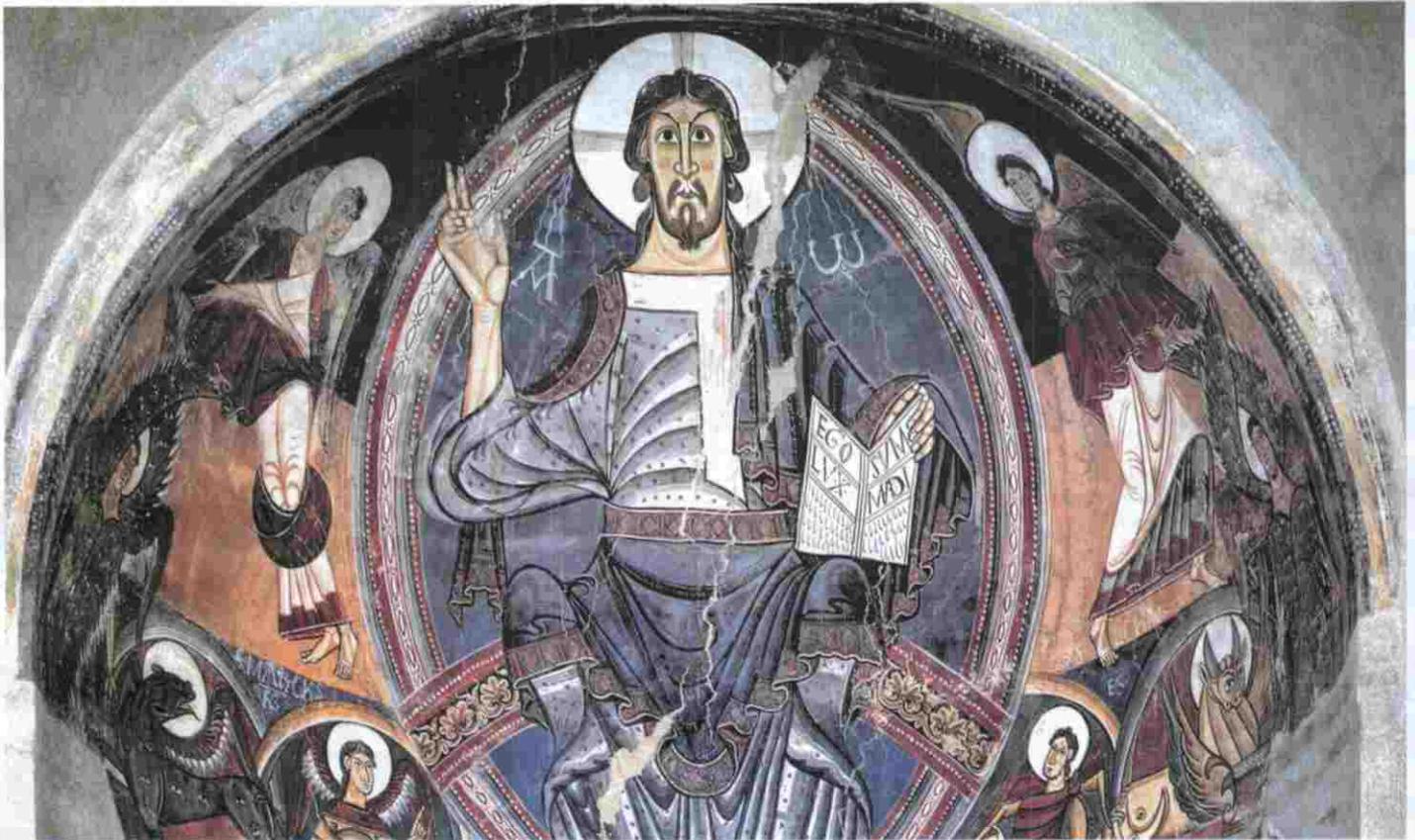
Manual d'ús de l'AVUI.CAT

E-mail

Clau

HISTÒRIA

Qui va veure primer el Pantocràtor?

Les darreres setmanes es parla molt de l'arquitecte modernista Lluís Domènech i Montaner. La raó no és altra que el centenari d'un dels seus edificis més emblemàtics, el magnífic Palau de la Música Catalana. Domènech té un lloc garantit en la història recent del nostre país, és

innegable. Però el que mai se li ha reconegut és haver estat el descobridor del Pantocràtor de Taüll. El seu deixeble Puig i Cadafalch el va trair i es va emportar tots els mèrits. Rescatem aquesta història de l'oblit.

Els descendents lleidatans de Domènech i Montaner han conservat tota la documentació sobre el silenciats viatge de l'arquitecte al Pirineu

La història l'escriuen els vencedors. I no cal que hi hagi una guerra perquè això passi. L'any passat commemoràvem el centenari de l'Institut d'Estudis Catalans i de la primera excursió científica que va organitzar, la ja mítica *Missió arqueològico-jurídica a la ratlla d'Aragó* encapçalada per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch. Aquesta aventura, digna d'Indiana Jones, va suposar la descoberta del romànic pirinenc i, el que és més important, va evitar que el patrimoni lleidatà creués l'Atlàntic. Seria absurd negar la importància que va tindre la *missió* de l'IEC. La Barcelona noucentista anava plena dels tresors romànics que amagaven les esglésies del Pirineu. Calia comprovar-ho oficialment i l'Institut posa fil a l'agulla i endega un projecte sense precedents al capdavant del qual va situar Puig i Cadafalch, que va estar acompanyat per Guillem M. Brocà –responsable de la recerca jurídica–, mossèn Josep Gudiol –conservador del Museu Episcopal de Vic–, Josep M. Goday –arquitecte– i Adolf Mas –fotògraf. El 30 d'agost del 1907 sortia l'expedició de Barcelona cap a Tolosa de Llenguadoc. Recorrien l'Aran, la Vall de Boi i la Ribagorça a lloms d'uns cavalls. I ho farien en un temps rècord: quinze dies. El 14 de setembre ja eren de retorn a Barcelona amb la feina feta. Les ressenyes aparegudes a l'anuari de l'IEC, les fotografies de Mas (avui conservades a l'Institut Amatller d'Art Hispànic), i el quadern de notes de mossèn Gudiol (un manuscrit encara inèdit) ens permeten saber al detall com va anar l'expedició. Gudiol escriuria que recordaria sempre amb goig la diada del 9 de setembre del 1907. Darrere els alts pinacles d'un retaule gòtic del segle XVI van poder fer-se a

la idea de "la meravellosa decoració" de l'absis. És un moment històric: s'acaba de descobrir el Pantocràtor de Sant Climent de Taüll, la pintura catalana més universal. La Junta de Museus de Barcelona no pot obviar la descoberta i posa en marxa una campanya d'estudi i reproducció d'aquests conjunts murals que s'arrancaran dels temples medievals per ingressar al que avui és el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

Aquesta història, tot i ser estrictament certa, no és del tot exacta. Hi falta un petit gran detall que el temps ha esborrat: Puig i Cadafalch, Gudiol i companyia no van ser ben bé els descobridors. L'arquitecte modernista Lluís Domènech i Montaner se'ls va avançar. I no un dia o un mes, sinó tres anys. El seu besnét, l'arquitecte lleidatà Lluís Domènech, va lliurar l'any 2000 a l'arxiu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, el llegat del seu avantpassat. Després d'una acurada tasca d'estudi i catalogació d'aquest impressionant conjunt de notes ma-

nuscrites, dibuixos i fotografies, el MNAC organitza l'exposició *Domènech i Montaner i la descoberta del romànic*. Descoberta amb totes les lletres: el catàleg que es publica posteriorment no deixa cap mena de dubte. En plena celebració del centenari del seu edifici més emblemàtic, el Palau de la Música Catalana, Domènech mereix que li reconeguem el mèrit. Això sí, amb cent anys llargs de retard. Dèiem al començament que la història l'escriuen els vencedors. Potser el símil bèl·lic és excessiu, però per entendre aquesta història cal que vegem Puig i Cadafalch amb els ulls que se'l miraven els seus contemporanis a principis del segle XX. Era un triomfador, un home d'èxit. Dingeix les excavacions arqueològiques d'Empúries, guanya premis, pronuncia conferències multitudinàries i arriba a succeir a Prat de la Riba com a president de la Mancomunitat de Catalunya. Domènech i Montaner ha estat el seu mestre, però cada cop estan més distanciats i és pública i notòria la seua rivalitat. En

SALVAR EL PATRIMONI. La Junta de Museus de Barcelona, amb Josep Maria Folch i Torres al capdavant, va salvar les pintures murals de ser malvenudes. Van anar al que ara és el MNAC.

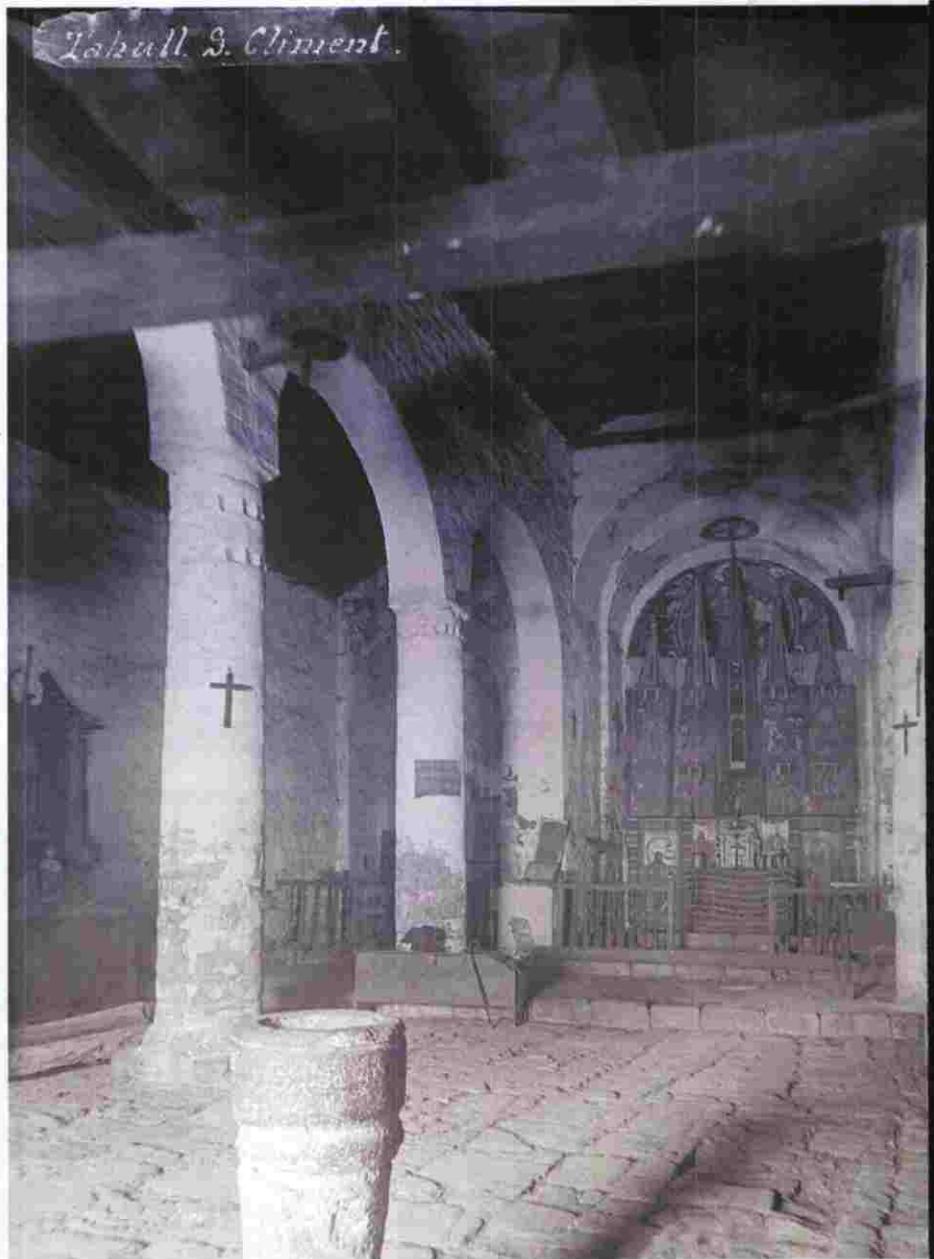

aquest context, Domènech i Montaner decideix emprendre una colossal empresa: recórrer el Pirineu per tal de catalogar el romànic i publicar la primera gran monografia sobre aquest estil artístic i arquitectònic que en aquells moments es considerava l'essència de la catalanitat. El 1893 comença a treballar en aquest projecte, al qual dedica més de deu anys de la seua vida. El 1906, un any abans que Puig i Cadafalch presidís la *missió* de l'Institut d'Estudis Catalans dóna per acabades les excursions per tal de documentar el patrimoni i comença a redactar aquesta magna obra.

El seu deixeble se li avança. Segurament sabia que el mestre treballava en un projecte similar i utilitza les seues influències per publicar en un temps rècord els primers resultats de la seua excursió pirinenca. Va ser una aventura digna de portar al cine. Mossèn Gudiol definiria com l'entrada a l'infern de Dante el viatge de la Val d'Aran a la Vall de Boí passant pel port de Colomers. Temerari si tenim en compte que l'equip fotogràfic de Mas, per exemple, pesa més de noranta quilos i que el mitjà de transport no era altre que bestiar de quatre potes.

Domènech faria un recorregut similar tres anys abans. Sabem que l'agost de 1904 recorre

FRONTAL DE MOSOLL. A la fotografia de dalt veiem el frontal de Mosoll (Cerdanya) tal com el va documentar Lluís Domènech i Montaner. A sobre d'aquestes ratlles, l'obra, del XIII, després de ser restaurada pel MNAC, on va ingressar el 1906.

la Cerdanya i entre el setembre i l'octubre, abans que el mal temps li ho impedís, els Pallars i la Vall de Boí.

Domènech llança la tovallola quan, després dels articles recollits en l'anuari de l'IEC, el 1909 apareix el primer volum de *L'arquitectura romànica a Catalunya*. El seu llibre ja no tenia sentit, així que guarda tot el material. Això sí, abans es desfoga publicant un article a *El Poble Català* que porta data del 7 de maig de 1909 en què carrega durament contra la política cultural de l'Institut d'Estudis Catalans. Una petita revenja que, sens dubte, no podria retomar-li els deu anys de treball estèril. Gràcies a la família lleidatana d'aquest genial arquitecte, ara podem disfrutar d'aquest material inèdit. Podem emocionar-nos amb la primera des-

cripció coneguda del Pantocràtor de Taüll. Domènech i Montaner l'escriu el dia 11 d'octubre de 1904: "*Son importants els restos que se trovan en aquesta iglesia (...) l'eje de la volta del nicho l'omplia la figura de J. C. ab factitud de be-neir y á la esguerra el llibre sagrat dintre de oval apuntat y al voltan hi ha apostols, querubins, angels, etc.*". És fàcil fer-se una idea del que deuria sentir l'arquitecte al contemplar rere un retaule gòtic que l'emascarava, el conjunt mural més important del món. Domènech, que és un excel·lent dibuixant, aixeca planimetries del edifici que visita i capta amb delicada minuciositat tots els detalls artístics i arquitectònics que va descobrint en un quadern que avui és una autèntica joia. Home avançat al seu temps, completa aquest material amb foto-

Oficialment, el Pantocràtor es descobreix el 1907 arran d'una "missió" de l'Institut d'Estudis Catalans encapçalada per Puig i Cadafalch

UN SÈGLE AL CALAIX. Domènec va quedar molt decebut al veure que el seu treball era menystingut. Va guardar les fotografies, els dibuixos i els apunts en un calaix. S'hi han estat un segle.

grafies que fa ell mateix amb la complicitat de la Detectiva, que no era altra que una càmera fotogràfica que el va acompanyar en tots els seus desplaçaments. A banda de Sant Climent de Taüll, Domènec cataloga Santa Maria d'Àneu, Sant Pere del Burgal, Sant Pau d'Estèrri de Cardós, Santa Maria de Mur o Sant Pere d'Àger. No es va deixar res per recórrer. Sabem que va estar a Vilagrassa, la Pobla de Segur, Bellpuig de les Avellanès, Àger, Alòs d'Isil, Llavorsí, Estèrri de Cardós, Senterada, Orcau, Abella de la Conca, Llordà, Isona, Covet... També la Franja de Ponent, el monestir de Lavaix i, un any després, la Val d'Arán, on accedia des de Banheres de Luchon, és a dir, des de la banda francesa de la frontera.

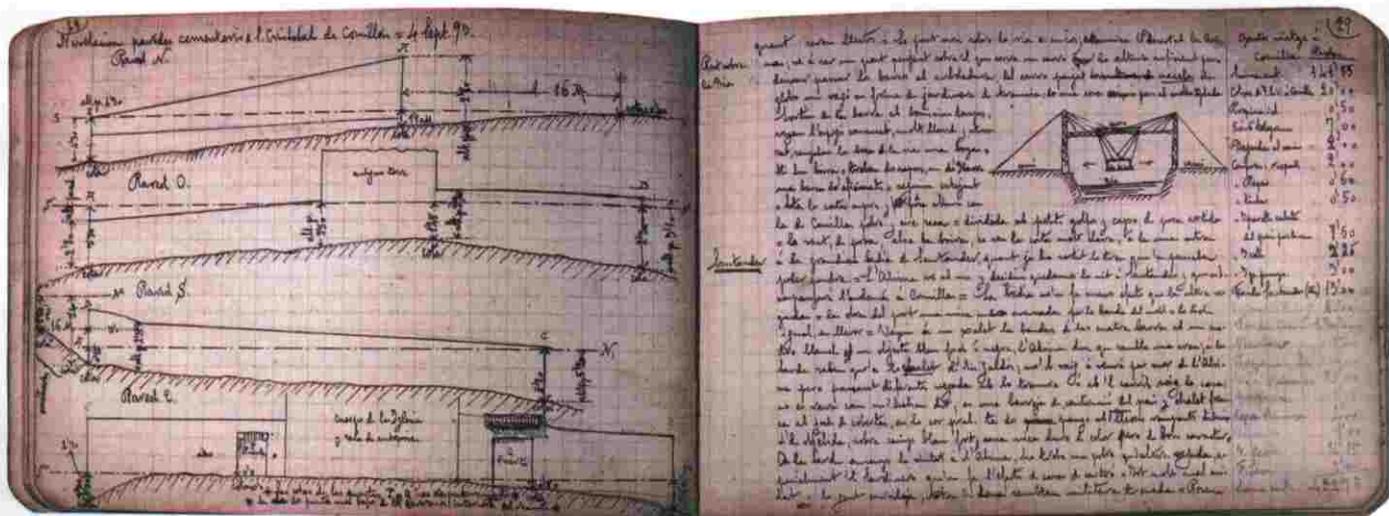
D'ÀNEU AL PALAU DE LA MÚSICA

Si Sant Climent de Taüll l'impressiona, a Santa Maria d'Àneu, Domènec no s'està d'apuntar al seu quadern que el magnífic conjunt de les

pintures murals de l'absis és "de lo mes ben pintat de la época". I no ho diu per dir. La prova de l'impacte que va provocar en l'arquitecte modernista la torbadora visió dels àngels amb les ales plenes d'ulls, la tenim en el fet que li servissin d'inspiració per al disseny d'algunes decoracions que trobem a l'interior del Palau de la Música Catalana. Val a dir que aquest bell edifici el comença a construir poc després de l'excursió pirinenca, el 1905.

El treball rescatat de l'oblit de Domènec i Montaner ha servit, en ple segle XXI, per localitzar un important frontal d'altar romànic. L'historiador de l'art Alberto Velasco, conservador del Museu de Lleida, explica que el denominat frontal dels Apòstols de Sant Pere del Burgal, de finals del segle XIII, es trobava custodiat al Museu Episcopal de Vic des de 1908. "Però se'n desconeixia la procedència". Una fotografia de Domènec i Montaner, que el va retratar *in situ*, ha permès posar sobre la pista

els experts. Entre la imatge captada per la Detectiva de Domènec i l'ingrés de l'obra al Museu de Vic té lloc la Missió de l'Institut d'Estudis Catalans. Cal recordar que el conservador de les vores acabat de crear Museu Episcopal de Vic no era altre que Mossèn Gudiol, la mà dreta de Puig i Cadafalch en l'expedició. No sabem com van anar els fets, però Gudiol i companyia passen per Sant Pere del Burgal. Possiblement se'ls va oferir la peça. El propi Gudiol documenta a Erill la Vall com se'ls anima a emportar-se el Devallament. El celeberrim Devallament que, per increïble que sembli, estava emparetat. No semblaria agosarat afirmar que els integrants de la missió científica de Puig i Cadafalch decidissin salvar el frontal per evitar que algun dels molts antiquaris que comencen a recórrer el Pirineu el compri a baix cost. D'això es tractava. D'escriure un final feliç per al romànic. En certa manera, aquesta història acaba bé.

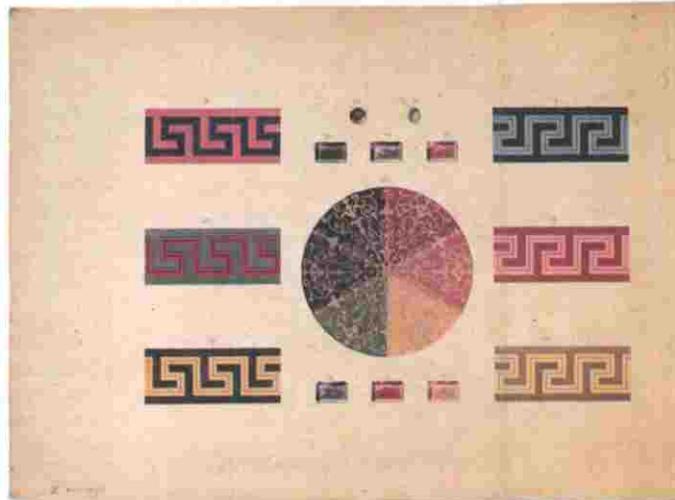
Exposició

UNA EXCUSA PER REVISITAR EL MNAC

Els amants del romànic tenen ara una bona excusa per visitar el Museu Nacional d'Art de Catalunya i tornar a admirar l'art del Pirineu lleidatà que els noucentistes van convertir en símbol de Catalunya. Divendres s'inaugura l'exposició *El Romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)*. La mostra permet fer un passeig per l'esplendor del segle XII amb un centenar d'obres mestres que avui es troben disperses en museus de França, Itàlia, Anglaterra i els Estats Units. Es tracta d'una exposició única. Si el MNAC pot presumir de tindre una de les millors col·leccions de pintura romànica, fins al 18 de maig, els murals medievals que han fet universal aquest museu barcelonès es complementen amb peces escultòriques com la Majestat Batlló que il·lustra aquest text. És només un petit exemple. La mostra, comissariada per Manuel Castiñeiras i Jordi Camps, es completa amb la recreació en 3D de la magnífica portada de Ripoll. Tradició i modernitat per visitar l'edat mitjana.

EXCEL·LENT DIBUIXANT. Els apunts de Domènech i Montaner demostren que, a banda d'un arquitecte genial, era un gran dibuixant capaç de captar tots els matisos.

Entrevista a Alberto Velasco

Historiador de l'art i conservador del Museu de Lleida

“CAL DESMITIFICAR EL ROMÀNIC”

Cal reescriure la història del romànic?

Jo crec que no. Lògicament, els nous descobriments, les noves metodologies i les recerques en curs ajudaran a polir aspectes que ara resten un pèl foscos. El que sí que cal fer és desmitificar el romànic. De vegades parlem massa d'aquest estil i ens oblidem del que va vindre després.

Per què fins al segle XXI tot el mèrit de la descoberta ha estat per a Puig i Cadafalch?

És cert que Domènech ha estat menystingut, però perquè se sabia ben poc de les seues incursions pirinenques. Segurament, per l'hermetisme d'aquest arquitecte. No ha estat fins que els seus hereus lleidatans han decidit donar a l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya tota la documentació d'aquestes excursions científiques que no s'ha pogut fer justícia. Es tracta d'un impressionant conjunt de notes manuscrites, dibuixos i fotografies que havien de servir de base per a la redacció d'una magna obra sobre el romànic a Catalunya. Domènech enceta aquesta empresa que mai veuria la llum el 1893 i acaba el seu recorregut per Catalunya el 1906. El seu periple finalitza l'any abans que sortís de Barcelona la ja mítica *Missió arqueològico-jurídica a la ratlla d'Aragó*, encapçalada per Puig i Cadafalch i mossèn Josep Gudiol, organitzada des de l'Institut d'Estudis Catalans i que sempre s'ha tingut com a punt d'arrencada definitiu de la descoberta del romànic pirinenc. Do-

menèch tenia la intenció d'editar una gran monografia que es convertiria en el primer gran estudi sobre l'arquitectura romànica catalana, però Puig i Cadafalch, un dels seus alumnes predilectes, se li va avançar.

Puig i Cadafalch era deixeble de Domènech i Montaner. Va poder perdonar-li mai la seua traïció?

És clar que no. Els seus descendents expliquen que en renegava. Cal tindre en compte que la seua rivalitat ja era molt gran des d'un punt de vista estrictament arquitectònic i es va anar estenent a altres esferes. Domènech acaba aïllat políticament i culturalment. En canvi, Puig arriba a ser president de la Mancomunitat de Catalunya –prenent el relleu d'Enric Prat de la Ribera–, i la seua influència en els cercles i instàncies culturals de la ciutat era cada cop més poderosa: rebia premis, pronunciava multitudinàries conferències, erigia impressionants edificis i, entre altres coses, dirigia les excavacions d'Empúries. Fos com fos, hi ha un fet inqüestionable: el mèrit de la desco-

berta del romànic pirinenc és de Domènech i, a partir d'ara, el seu nom haurà d'aparèixer davant del de Puig.

Què se'n sap de l'expedició de Domènech i Montaner?

Doncs sabem moltes coses gràcies al material cedit pels seus hereus. Sabem, per exemple, que Domènech arriba al setembre de 1904 al Pallars i la Vall de Boí, tres anys abans que Puig i Cadafalch. Deixa constància per escrit de les descripcions més antigues conegudes sobre les pintures de Sant Climent i Santa Maria de Taüll i fa les primeres fotografies d'aquests conjunts i de molts altres.

El Pirineu de principis del XX era molt diferent al d'ara?

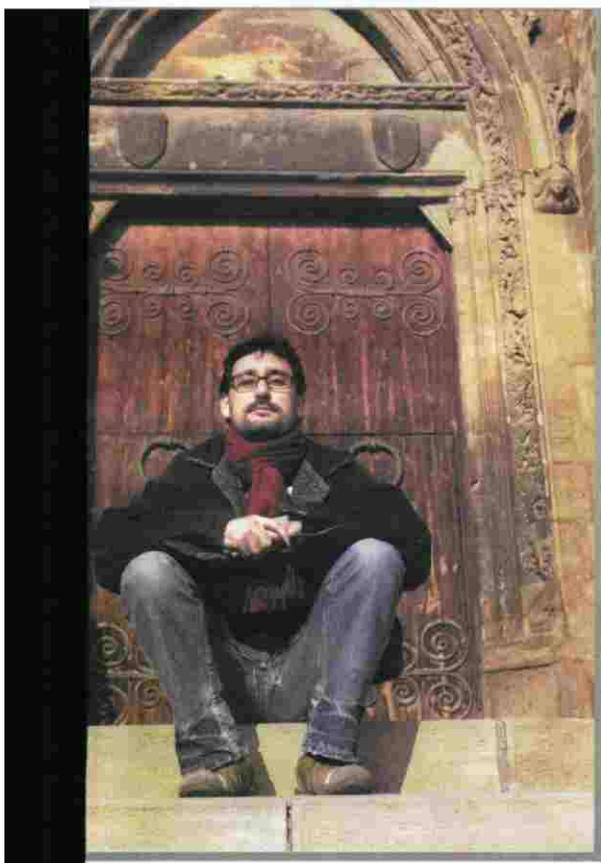
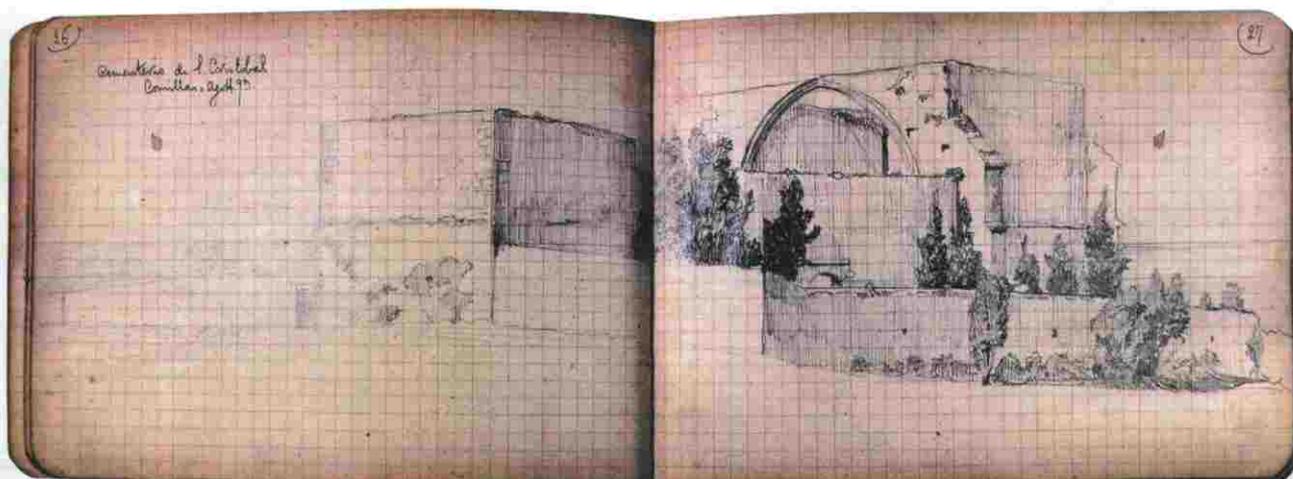
Era un Pirineu que tenia poca cosa a veure amb el que avui coneixem. Almenys pel que fa a les zones que actualment han patit més les conseqüències d'aquest turisme mal entès que porta implícita l'especulació urbanística. Ja des del segle XIX, les contrades pirinenques havien estat pol d'atracció per a diversos erudits catalans i forans interessats en temes ben diversos. Per exemple, Antoni M. Alcover, s'hi va desplaçar per recopilar informació amb vista a les seues investigacions sobre dialectologia. També s'hi va apropar un dels grans pintors del modernisme català, Isidre Nonell. Dels seus dibuixos es dedueix que el que més va cridar l'atenció de Nonell va ser el gran nombre de persones afectades pel cretinisme. Aquest interès de Nonell és paral·lel al d'al-

“Encara es poden fer algunes troballes, però no com Sant Climent de Taüll”

Domènech i Montaner comença a treballar el 1893 en l'elaboració d'una monografia sobre el romànic català que mai no veuria la llum

gus fotògrafs que van treballar al Pirineu i que també van retratar les misèries d'una gent que, en certa manera, encara vivien a l'edat mitjana.

A principis del XX el romànic era més que un estil artístic. Què va suposar la descoberta del Pantocràtor en aquell context sociopolític?

El romànic, en el context de la Catalunya de principis del segle XX, era l'art nacional per excel·lència. Era el pou on calia cercar les nostres arrels. El 1902, mossèn Josep Gudiol, conservador del Museu Episcopal de Vic, pronuncia una conferència en què reivindica els valors de l'excursionisme científic com a mitjà de descoberta i de progrés científic, com un mitjà per endinsar-nos en el que ell anomenava el "coneixement de la pàtria". La raó de ser d'aquestes iniciatives, per tant, no era altra que recopilar el nostre passat medieval per tal de contribuir a la configuració d'una identitat nacional catalana. És evident que tot aquest clima d'exaltació del romànic ha motivat la mitificació d'aquest estil artístic al nostre país.

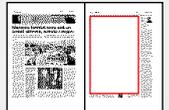
Es va fer bé d'arrancar les pintures?

La història ha demostrat que es va fer bé. Avui, tenint en compte que els criteris d'intervenció sobre aquest tipus d'obres no són els mateixos, podem criticar els mitjans emprats, però no seriem justos. Hi havia el perill que les pintures fessin cap a col·leccions particulars o museus de l'estranger, ja que el Pirineu

estava sent arrasat per antiquaris i col·leccionistes. No m'agrada emprar el terme espoliació, una paraula que avui s'utilitza massa alegrement en diferents contextos, ja que ens agradi o no, eren compres que es van fer emparades en la legalitat. Si no s'haguessin arrancat les pintures, és més que probable que avui hauriem de creuar l'Atlàntic per admirar-les. Sigui com sigui, la campanya d'arrencaament engegada per la Junta de Museus de Barcelona el 1919 va ser un encert, ja que ens ha permès que avui conservem dins un sol espai un grapat de conjunts murals no tenen en cap altre lloc del món. Això és impagable, però suposo que difícil d'entendre per a alguns, especialment per als habitants dels pobles afectats. És un sentiment comprensible —jo també m'indigno quan veig a Nova York els sepulcres dels comtes d'Urgell procedents de Bellpuig de les Avellanès—, però avui crec que no hi ha marxa enrere. Una cosa és tornar un quadre robat durant l'espoliació nazi, però una altra cosa molt diferent és desballestar la millor col·lecció de pintura romànica del món. És un debat estèril.

Encara es poden fer descobertes o ja està tot molt estudiat i documentat?

Encara resta molt per fer. Fins i tot, encara que sembli mentida, avui en dia encara es fan descobertes importants. Però cal reconèixer que serà impossible trobar un nou Sant Climent de Taüll. El que sí que es produiran seran petites descobertes *in situ*, n'estic segur.

ART > EXPOSICIÓ

El MNAC descobreix l'alegria i el color del romànic català

Una gran mostra torna a l'art del segle XII el seu cromatisme original

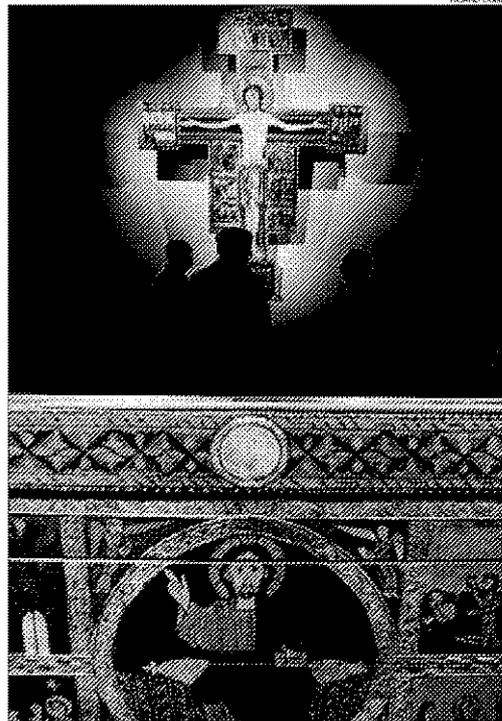
L'exhibició revela la connexió artística entre Catalunya, Tolosa i Pisa

ROSARIO FONTOVA
BARCELONA

A més de mil anys, en l'època dels trobadors i la pesta negra, esglésies i monestirs concentraven la saviesa d'aquell temps. La devoció s'esperonava mitjançant monumentals decoracions en pedra, altars on s'explicava la història sagrada en vius colors i Cristos en Majestat a qui confiar les penes. Aquella època d'artistes itinerants, anomenats Gilabertus o Mestre de Cabestany, es revela en tota la seva esplendor al MNAC (Museu Nacional d'Art de Catalunya) a través de l'exposició *El romànic i el Mediterrani. Catalunya, Tolosa i Pisa* (1120-1180).

L'exposició constitueix el gran projecte d'investigació del museu, que ha reunit un centenar d'obres mestres disperses arreu per museus de França, Itàlia, la Gran Bretanya i els Estats Units. Amb un cost d'1,7 milions d'euros i el patrocini de la Generalitat i la Societat Estatal de Commemoracions Culturals (SECC), aquesta exposició s'emmarca en el centenari del rescat de les pintures romàniques de les petites esglésies de la Vall de Boí empaquetades per Josep Puig i Cadafalch. La majoria d'aquelles pintures s'exhibeixen al MNAC i no van acabar en llunyans museus com moltes altres peces sacres exportades abans que hi hagués legislació sobre patrimoni. Fins al 18 de maig podrà visitar-se, amb el complement de la visió en tres dimensions del portal de Santa Maria de Ripoll, una de les indiscutibles obres mestres de l'art medieval català, segons una investigació liderada per la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya).

VISIÓ RENOVADA / Articulada en àmbits temàtics, la cita amb el romànic es presenta com un complement a la sala permanent, segons Manuel Castiella, comissari de l'exposició juntament amb Jordi Camps. Tots dos especialistes, conservadors del MNAC, proposen una visió renovada del romànic en què es recupera el caire ornamental i apareix més alegre i viu del que imaginàvem. Perquè, a causa de les restauracions realitzades al llarg dels segles, el romànic ha quedat com un estil auster, geomètric, sovint trist, amb les parets de pedra despullada i les imatges de fusta enfosquida. En realitat, la policromia convertia les esglésies en torxes de color que il·luminaven el camí als fidels. L'escul-

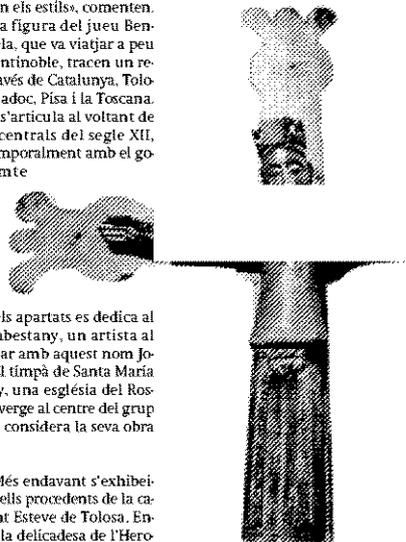
► A dalt, creu del Sant Sepulcre de Pisa i, sobre aquestes línies, el frontal de Sant Andreu de Sagàs. A sota, siluetejada, la Majestat d'Organyà.

tura oferia un repertori il·limitat d'animals mitològics i delicades sanefes.

La tesi que proposen Castiella i Camps obre les fronteres estilístiques. «El fenomen del romànic és un diàleg europeu. Viatjaven les idees i també viatgen els estils, comenten. Fent servir la figura del jueu Benjamí de Tudela, que va viatjar a peu fins a Constantinoble, tracen un recorregut a través de Catalunya, Tolosa i el Llenguadoc, Pisa i la Toscana. Aquesta cita s'articula al voltant de les dècades centrals del segle XII, coincidint temporalment amb el govern del comte de Barcelona Ramon Berenguer IV i la configuració política de la Catalunya medieval. Un dels apartats es dedica al Mestre de Cabestany, un artista al qual va batejar amb aquest nom Josep Gudiol. El timpà de Santa Maria de Cabestany, una església del Rosselló, amb la verge al centre del grup escultòric, es considera la seva obra mestra.

CAPITELLS / Més endavant s'exhibeixen dos capitells procedents de la catedral de Sant Esteve de Tolosa. Encara sorprèn la delicadesa de l'Herò-

des de pedra que està acariciant la barbata de la nena que li demana el cap de Sant Joan Baptista. El fust de San Giovanni in Sugana i els fragments que queden de la destrucció de la portalada del monestir de Sant Pere de Rodas completen l'ampli

LA POLEMICA

RECORREGUT CADUCAT

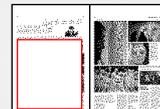
La directora del MNAC, Maria Teresa Ocaña, va anunciar ahir que aquest mateix any es començarà a canviar la museografia de la presentació de l'art romànic al museu realitzada el 1995 segons el disseny de l'arquitecta italiana Gae Aulenti. El seu anunci coincideix amb les crítiques que l'exdirector del centre, Xavier Barral, fa al seu llibre *L'art romànic català a debat*, que publicarà aquest mes Edicions 62.

Barral en dóna una de freda i una de calenta. D'Aulenti n'alaba la tenacitat però en critica la destrucció que el seu projecte va suposar del primer pis del Palau Nacional. Tot i que reconeix que el recorregut s'inspira en la seva pròpia proposta, escriu que planteja problemes de cronologia. Opina que els frontals estan massa baixos fins i tot per als espectadors que no pateixen de l'esquena. Finalment, es pregunta si el romànic català no està sobredimensionat a causa de la identificació nacionalista i es decanta sens dubte pel gòtic, que és, segons ell, infrintament superior en originalitat i qualitat.

capítol dedicat a la pedra monumental.

Un altre dels àmbits es dedica a la pintura sobre fusta, amb les esplèndides decoracions -una espècie de còmic sobre les Sagrades Escripures en un temps en què només sabien llegir els monjos i els reis- del frontal de Martinet, el baldaquí de Ribes i l'altar de Sagàs.

Un apartat se centra en les Crucifixions, amb un repertori estilístic molt variat. El Crist 1147 té justament al dors un amagatall o lipsanoteca on es dipositaven les relíquies dels sants. De Sant Serni de Tolosa en procedeix un crucifix de més de tres metres recamat de fusta daurada i pedres precioses que segons explica la tradició procedia de Terra Santa. La seva cara mostra una expressivitat molt menor que la de la Majestat Batlló, una de les meravelles del MNAC, que llueix la barba trenada i un curiós gest de descontentament. La penombra en la qual es mostren totes aquestes peces accentua l'efecte gairebé sobrenatural que devien tenir durant el segle XII, una combinació entre la por de tot el que és desconegut i el consol per a la gent de classes humils.

El MNAC trenca tòpics sobre l'art del segle XII realitzat a Catalunya, Tolosa i Pisa amb una exposició que reivindica un estil més lluminós, espectacular i gens auster

El Romànic més exquisit

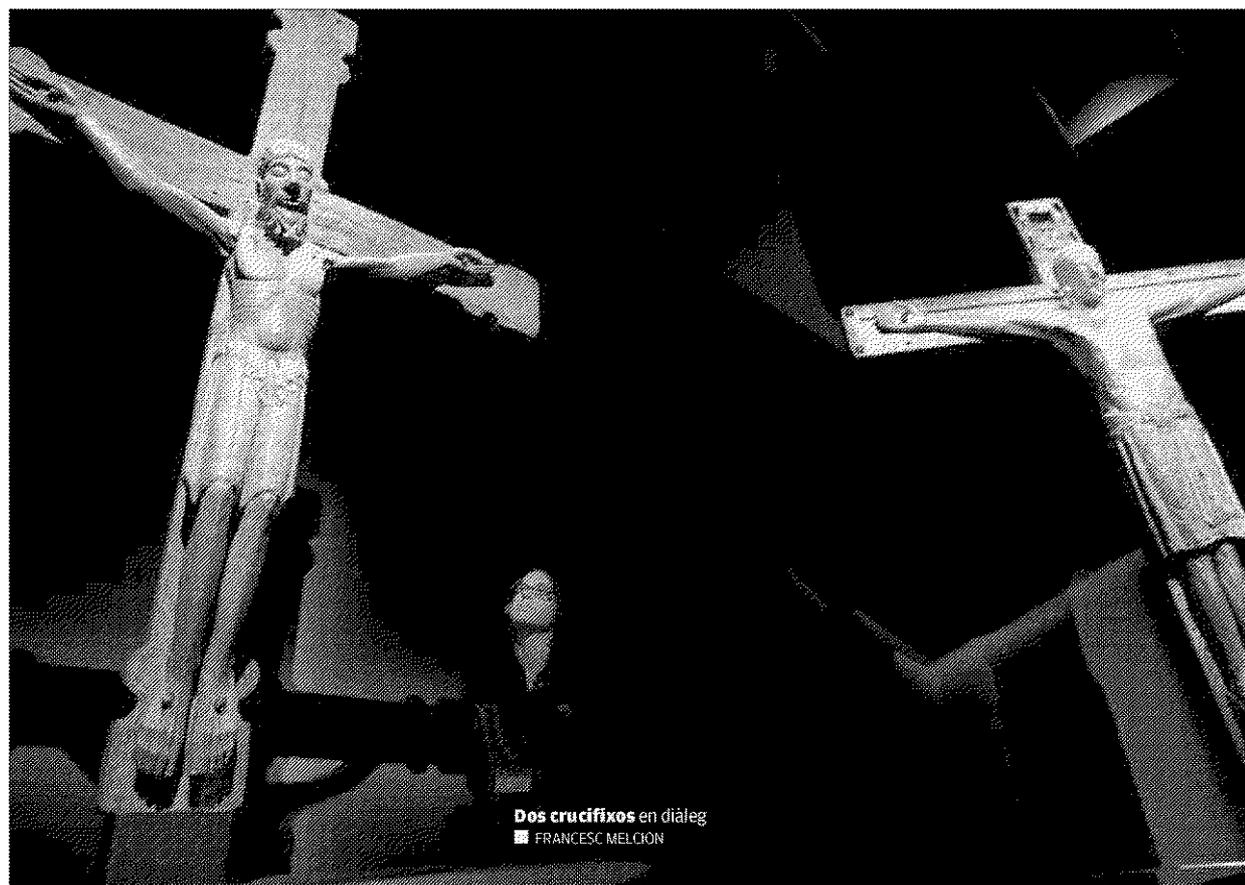
Montse Frisach
BARCELONA

Ni avorrit, ni auster, ni tenebrós. Sinó espectacular, lluminós i àvid de bellesa i color. Aquest és l'art romànic que pretén mostrar l'exposició *El Romànic i la Mediterrània. Catalunya, Tolosa i Pisa (1120-1180)*, que el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) va inaugurar ahir amb la intenció de canviar la imatge predeterminada que sobre el Romànic pugui tenir el visitant.

Com a museu que conté el més gran conjunt de pintura mural romànica del món, el MNAC estava obligat a organitzar un esdeveniment que deixés clar al públic general que ja fa temps que les teories sobre el Romànic han canviat, que fa temps que el Romànic no és ni de bon tros l'estil insígnia d'una època fosca, ni l'interior d'un túnel cap a la hipotètica llum del Gòtic i del Renaixement. Que en el Romànic hi ha també exquisidesa formal i alegria.

Expansió política

S'ho han proposat amb entusiasme els comissaris de l'exposició, el cap de l'àrea de Romànic del MNAC, Manuel Castiñeiras, i el conservador de romànic Jordi Camps, que han acotat l'exposició a les dècades centrals del segle XII, quan a Catalunya governava el comte de Barcelona Ramon Berenguer IV. És un moment d'expansió de la Catalunya medieval, amb la unió de Barcelona amb el regne d'Aragó i la conquesta de Lleida i Tortosa. És el moment en què el territori català manté relacions constants amb altres focus on el Romànic tenia una

Dos crucifixos en diàleg
■ FRANCESC MELCION

gran força, com el Llenguadoc i la seva capital, Tolosa, i a Pisa i la regió toscana. Les relacions entre aquest triangle d'Euroregions medieval van ajudar a configurar un estil particular que es "monumentalitzà" cada cop més fins a arribar a punts extrems, com la catedral de Pisa o la portalada del monestir de Ripoll, exposada aquí en una moderníssima reproducció interactiva en tres dimensions. "Volem donar una visió

El recorregut ofereix una "visió renovada, lluny de la imatge de les esglésies del Pirineu"

renovada del Romànic, lluny de la imatge de les petites esglésies del Pirineu", diu Castiñeiras.

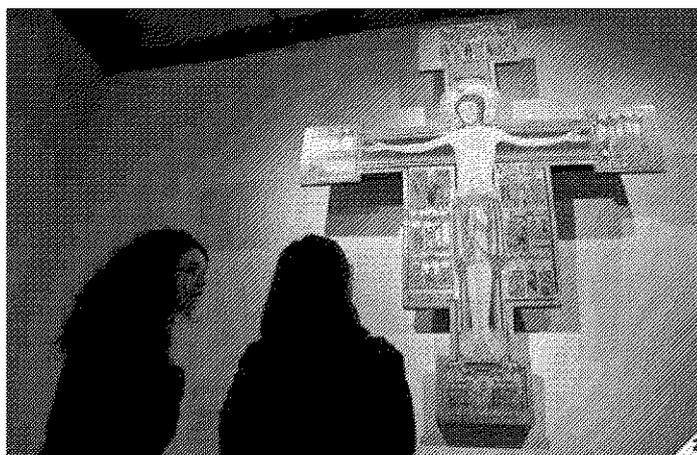
Així, l'exposició es mou pel territori de l'exquisidesa formal del Romànic més esplendorós. No s'amaga en cap moment la brillantor del Romànic toscà, per exemple amb fragments de pedra esculpida en ònix de l'església de Sant'Antimo a Siena. La catedral de Pisa, d'altra banda, és el paradigma d'una de les tesis cen-

trals de la mostra: la continuïtat de l'estètica grecoromana en el Romànic. "Pisa va voler ser la segona Roma. Per això van anar a comprar al port d'Òstia marbres romans per construir la catedral —explica Castiñeiras—. A més, els magnats pisans es feien enterrar en sarcòfags romans".

L'influx grecoromà és clar en obres catalanes com un cap de Sant Pere, de Sant Pere de Rodes, que amb els seus característics

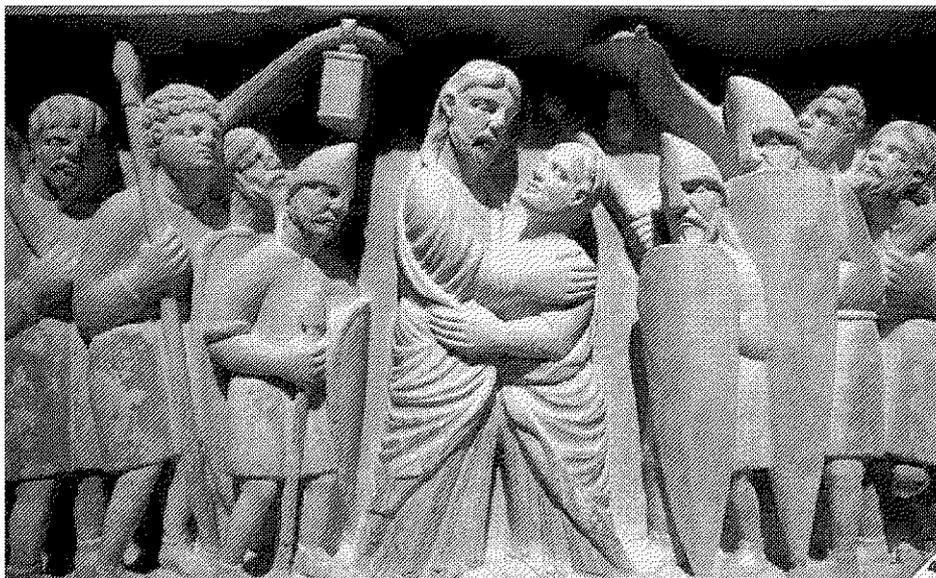
rinxols als cabells podia "haver estat inspirat per alguna obra de la propera Empúries". Els detallats relleus de l'escultor anomenat Mestre de Cabestany, que va treballar des de Navarra fins a la Toscana, passant per Sant Pere de Rodes, també recorden l'esclat de la cultura tardoantiga.

El monestir de Ripoll i la catedral de Vic van viure en aquest període remodelacions i ampliacions que sobretot es van notar en

1. En el Romànic, les columnes tenen sovint una rica ornamentació, gens austera
2. La gran creu del Santo Sepulcro de Pisa és un dels puntals de la pintura sobre taula italiana
3. Cap escultòric que posa de manifest l'influx de l'art grecoromà en el Romànic
4. Relleu del púlpit de la catedral de Pistoia fet amb marbre blanc amb incrustacions

FRANCESC MELCÓN

Viatge en 3D

Ripoll i la seva degradació a l'abast de la mà

Una sala fosca. A l'entrada els assistents ofereixen al visitant unes ulleres fosques -per cert, més glamuroses que les que se solen donar per a esdeveniments semblants-. Dues pantalles interactives permeten un viatge fascinant per la portada del monestir de Ripoll. El recorregut és detallista fins al mil·límetre, tant que permet volar sobre el pantocàrter i veure l'extrema degradació d'un dels monuments més importants de Catalunya. La pedra s'ha després en moltes figures, falten cames i caps, hi ha

àrees enfosquides, potser encara restes de l'incendi que va destruir el monestir el 1835. És un viatge que permeten les noves tecnologies digitals, una fotografia d'un monument en 3D que ha realitzat un equip de la Universitat Politècnica de Catalunya en col·laboració amb el MNAC i l'ISTI-CNR de Pisa.

Aquest innovador projecte i en general tota l'exposició són un bon "complement" a les sales permanents del romànic del MNAC, dominades per la pintura mural que, per cert, seran renovades pròximament pel mateix tàndem de comissaris, segurament sota la nova mirada que ofereix aquesta trencadora exposició.

noves obres escultòriques, com la mateixa portada de Ripoll. De Vic, l'exposició ha aconseguit reunir tres fragments de la portada de la catedral dispersos per un museu de Kansas City, un de Lió i el Victoria & Albert de Londres.

L'exposició mostra també el virtuosisme de l'escultura en una sala dissenyada en forma de planta d'església, que Castiñeiras defineix com "la reunió d'obres mestres d'escultura romà-

L'exposició demostra la continuïtat de l'estètica grecoromana en l'estil romànic

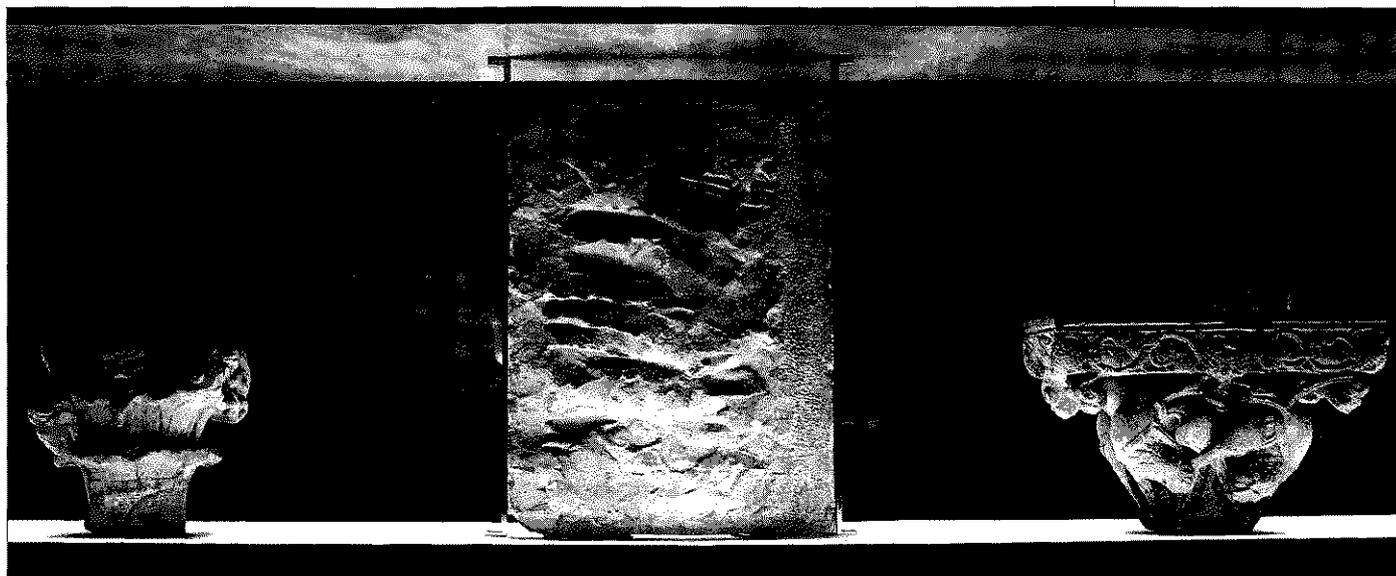
nica més important que s'ha fet". No falta a la mostra un apartat dedicat a la pintura on destaca el frontal de Martinet, que ve d'un museu de Massachusetts, i la cèlebre i gran creu del Santo Sepulcro de Pisa, que "es considera l'origen de la gran tradició toscana de Cimabue i Giotto". La gran diferència entre la pintura italiana i la catalana és l'ús "gairebé abusiu del pa d'or per part dels italians".

La "traca final" de l'expo-

sició és la reunió de crucifixos que s'ofereix a l'última sala. Il·luminats teatralment, dialoguen els catalans *Majestat Batlló*, amb la seva policromia, la *Majestat d'Orianyà*, el *Crist del 1147* i l'espectacular i daurat crucifix de Saint-Sernin de Tolosa. ■

* 'El Romànic i la Mediterrània'.

MNAC. PARC DE MONTJUÏC. BARCELONA. FINS AL 18/5

Dos capiteles y un relieve del siglo XII procedentes de iglesias catalanas del Pirineo. / FOTOS: SANTI COGOLLUDO

El Mnac ofrece una visión contemporánea del románico a través de sus obras clave

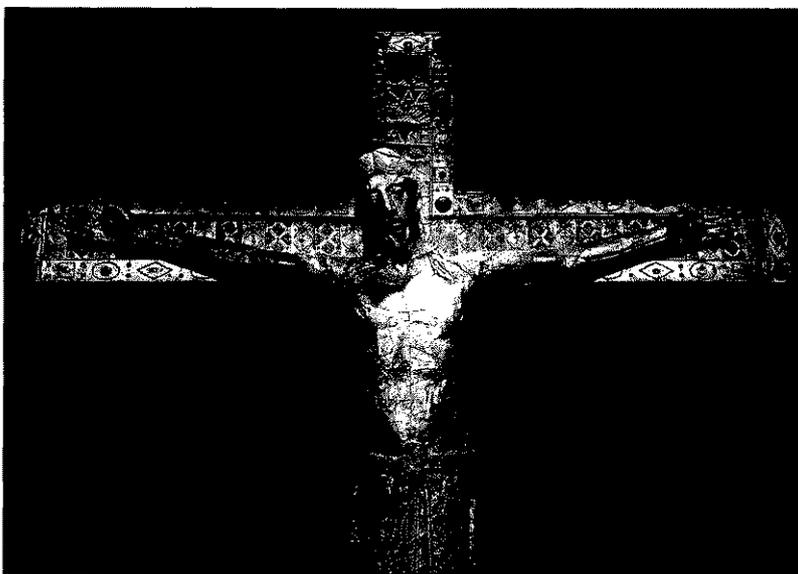
Una muestra temporal reúne piezas de Francia e Italia para mostrar su influencia en Cataluña

VANESSA GRAELL

BARCELONA.- Como el protagonista de *Los pilares de la Tierra*, Benjamín de Tudela hizo un largo viaje. No sería de Inglaterra a Francia, con las nuevas catedrales góticas como telón de fondo, sino de Cataluña a Italia, con el románico como paisaje. En el siglo XII, los viajes eran peligrosos: sólo los judíos y comerciantes como Benjamín de Tudela se arriesgaban a atravesar media Europa. Pero no eran los únicos: los maestros escultores, los arquitectos de las iglesias, partían de Cataluña hacia Francia e Italia en busca de la perfección de su estilo. Toulouse y Pisa eran las capitales del románico, a las que pronto se sumaría la franja pirenaica catalana.

Los viajes, los estilos importados y exportados son el eje de la ambiciosa exposición *El románico y el Mediterráneo: Cataluña, Toulouse y Pisa (1120-1180)*, que presenta en el Museu Nacional d'Art de Catalunya (Mnac) una nueva y contemporánea visión del arte románico, con obras que vuelven de Estados Unidos y Francia por primera vez. A la colección permanente de arte románico del Mnac, una de las más importantes del mundo, se suma esta muestra temporal con «la *crème de la crème* del arte del siglo XII», señaló el comisario Manuel Castiñeiras.

El museo lleva dos años preparando esta muestra con dos retos a superar: desde 1961 no se hacía ninguna gran exposición de románico en Barcelona y en 2005 el Louvre organizó *La frange romane*. La del Mnac, con una presentación museográfica innovadora, quiere «romper viejos tópicos», señaló Castiñeiras. El románico no fue un periodo de oscuridad y su arquitectura no era aburrida, geométrica o monocromática: la cultura es movimiento, la pintura

El Cristo crucificado de Saint-Sernin de Toulouse, de madera y cobre dorado con pedrería, esmaltes y vidrios multicolores.

deviene puro color y ambas cuentan historias. «El románico es el primer arte monumental de Cataluña, España y Europa», afirmó el comisario. Un arte que bebe directamente de la antigüedad.

En Cataluña, quedaban muchos vestigios de las antiguas colonias romanas, desde Barcino a Tarraco pasando por Empúries. Los monumentos clásicos eran parte del paisaje medieval y los artistas integraron elementos del pasado para componer sus propias creaciones: los fragmentos de la portada de Sant Pere de Rodes, obra del Maestro de Cabestany, poseen un indudable espíritu clásico y la columna corintia de Tarraco parece de la Roma imperial.

Para los maestros catalanes co-

mo Cabestany la referencia italiana era Pisa, que aspiraba a convertirse en una segunda Roma. Alrededor de la catedral, los maginates de la República de Pisa instalaban los sarcófagos antiguos que compraban a Roma y donde mandaban enterrarse. «Fue el primer museo al aire libre», señala Castiñeiras. En el Mnac, se puede ver la cruz de casi tres metros de la iglesia del Santo Sepulcro de Pisa, que por primera vez sale de Italia. «Marcó el inicio de la pintura toscana. Sin ella, Giotto no existiría», aseguró Castiñeiras.

Pero la verdadera capital del románico estaba en Toulouse, cuya catedral estaba en plena construcción. En la exposición se pueden ver dos capiteles franceses que

«salen en todos los libros de arte»: el del episodio de la muerte de San Juan Bautista, que «casi imita la orfebrería en su delicadeza», y el de las Vírgenes prudentes e inocentes, dijo el comisario.

De la muestra destacan los relieves dispersos de la fachada de la catedral románica de Vic, que se pueden ver reunidos gracias a los préstamos de Francia, Inglaterra y Estados Unidos. Del Metropolitan de Nueva York ha llegado la estatua columna con rey nimbado procedente de la Abadía de Saint-Denis y que marca el inicio del gótico.

El final de la exposición y del románico es en 3D: «Como no podíamos llevar la portada de Ripoll, la hemos recreado en realidad virtual», resuelve el comisario.

La cara y la cruz del románico

EL MNAC presenta una exposición con cien obras maestras del Mediterráneo

En Cataluña, Toulouse y Pisa se forjó un estilo a menudo mal juzgado. Esta muestra arroja luz nueva sobre sus tesoros.

Carlos Sala

BARCELONA- Aquellos que piensan que el románico no es más que un arte primitivo de una época oscura y pobre, se llevarán una enorme sorpresa con la exposición «El románico y el Mediterráneo» que ayer presentó el Museu Nacional d' Art de Catalunya (MNAC). La ambiciosa muestra, con cerca de un centenar de piezas, todas ellas obras maestras, demuestra la riqueza de una forma de creación que capturó como pocas el latir de los tiempos. Cataluña, Toulouse y Pisa son los ejes donde se sitúan las piezas, en una exposición que ha conseguido importantes préstamos de los principales museos románicos del mundo. «Ésta es una

La muestra incluye una reconstrucción en 3D de la magnífica portada de Ripoll

«Supone un antes y un después en los estudios románicos», dice la directora del MNAC

exposición única en el mundo que pretende dar nueva luz a un arte a menudo despreciado», aseguró Manuel Castiñeiras, comisario de la muestra junto a Jordi Camps.

Luminoso y vivo

La exposición se centra en una de las etapas más brillantes del románico, el siglo XII, concretamente en el occidente mediterráneo. Esculturas de la catedral de Pisa, monumentos de Toulouse, la portada de Sant Pére de Rodas, obras del Maestro de Cabestany, incluso una reproducción en 3D de la portada de Ripoll se agrupan en un viaje a las entrañas de la Edad Media. «Fue el primer arte monumental, mucho más luminoso, variado y vivo de lo que la gente piensa», afirmó Castiñeiras.

Durante el recorrido que abre la muestra, el visitante descubre la influencia residual de la Roma clásica, que marca el desarrollo del arte de la época. En capiteles, tímpanos, efi-

Tres crucifijos del siglo XII, algunas de las casi cien piezas que reúne la exposición

gies, frisos, la influencia romana se nota cómo esculpe la piedra, la marca y le da realidad. «Con la cantidad de material que tenemos a nuestra disposición, hemos podido ser muy selectivos. Tres han sido los criterios que hemos seguido, la representatividad, el alto nivel de calidad y la dificultad que hay de ver algunas de estas piezas», afirmó Jordi Camps.

La Cruz del Santo Sepulcro de Pisa, las epístolas de San Pablo, los crucifijos del codex de Lucca o de Toulouse son algunos de los tesoros. «Hay que entender el románico como un diálogo europeo que creció a partir del intercambio de ideas», aseguró Castiñeiras. Cuando acabe, la muestra obligará a la remodelación de la colección

permanente. «Habrá un antes y un después de la exposición en los estudios románicos», aseguró Maria Teresa Ocaña, directora del MNAC.

Cuándo: Hasta el 18 de mayo.
Dónde: Museo Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona.
Cuánto: 8,50 euros.

UN GRAN ESFUERZO PARA REUNIR PIEZAS DE TODO EL MUNDO

Un friso y un capitel de los reunidos en la muestra

Detrás de la exposición hay un esfuerzo titánico de recolección de piezas dispersas por todo el mundo. El ejemplo más claro es la reunión de tres fragmentos de la Catedral de Vic esparcidos del Nelson-Atkins Museum of Art de Kansas City al Victoria and Albert Museum de Londres. La voluntad era unir lo más representativo de la Toscana, el Languedoc y Cataluña, y marcar desde allí un dibujo fiel del Mediterráneo de la época de Ramón Berenguer IV, Conde de Barcelona.

PORTADA

OPINIÓN

Firmas
Viñetas

ENTREVISTAS Y CHARLAS DIG.

ESPECIALES

MAGAZINE

· Cursos
· Masters

Hogaria.eu

ESPAÑA

INTERNACIONAL

DEPORTES

Fútbol
Baloncesto
Motor
Tenis
Balonmano
Ciclismo
Golf
Vela y Copa Am.
Atletismo
Más noticias

ECONOMÍA

Vivienda
Automóviles

CULTURA Y OCIO

Cine
Televisión
Música
Libros

SOCIEDAD

Sucesos y tribu.
Ciencia y salud
Religión
Prensa y medios
Educación
Gente

"DONDE YO TE LLEVARÍA..."

Vinos, gastronomía
y viajes, por Jaime
Ruiz de Infante

"LA LIDIA"

El mundo de los
toros, por Ignacio de
Cossío

Cultura

[Anuncios Google](#)

El MNAC acoge la exposición de obras maestras del románico más importante en medio siglo en Cataluña

La Portalada de Santa Maria de Ripoll se recrea virtualmente en tres dimensiones en esta muestra

Redacción / EP

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) acoge desde hoy hasta el 18 de mayo la exposición "El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa" en la que se muestran un centenar de obras maestras de museos de Estados Unidos, Francia, Italia e Inglaterra y de colecciones privadas, algo que la convierte en la muestra de arte románico más importante que se ha realizado en Catalunya en los últimos 47 años.

Según explicó hoy la directora del MNAC, María Teresa Ocaña, es una "enriquecedora aportación sobre el estudio de este periodo" que favorecerá una "lectura más cercana del arte románico, que a veces puede tener ciertas dificultades".

La muestra se centra en el periodo que va de 1120 a 1180, época en que gobernó el conde Ramon Berenguer IV (1131-1162) y una de las más esplendorosas de la historia de Catalunya. Además de la catalana, la exposición plasma la obra que se realizó durante esos años en Tolouse (Francia) y Pisa (Italia), centros artísticos de primer orden.

DIÁLOGO MEDITERRÁNEO E HISTÓRICO.

Los comisarios del MNAC, Jordi Camps y Manuel Castiñeiras, explicaron hoy que entre las obras hay un diálogo continuo a dos niveles: uno está relacionado con su origen, ya que las piezas se ubican en las salas según sus semejanzas y no según su procedencia, por lo que se teje, a lo largo de la muestra, un trenzado tapiz de características del románico francés, italiano y catalán.

El diálogo también se crea entre las obras y su pasado, el de la antigua Roma, que está muy presente en ellas y que los artistas de la época la consideraban digna de todos los respetos. Así algunas obras, como la "Cabeza de Sant Pere de Rodes", tienen "un espíritu clásico que hacen dudar" de si son realmente románicas o clásicas y otras son obras romanas que se aprovecharon para monumentos románicos, como algunas de la Catedral de Pisa.

Esta gran obra de Pisa, del arquitecto Busqueto, se consideró como el nuevo laberinto de Dédalo, una obra mítica de la época romana, y por eso algunos de sus componentes son obras romanas, según explicó hoy Castiñeiras.

En la muestra, que se articula en cuatro ejes temáticos --introducción al marco histórico, miradas a la antigüedad, monumentalización de las iglesias a partir de la de Ripoll y la decoración de los espacios sagrados-- hay obras de gran valor, como el imponente crucifijo de Saint-Sernin de Toulouse y los tres fragmentos de los relieves de la Catedral de Vic que actualmente se encuentran dispersos --uno de ellos en el Nelson Atkins Museum of Art de Kansas City (Estados Unidos)-- y que el MNAC ha conseguido reunir.

LA PORTALADA DE RIPOLL EN TRES DIMENSIONES.

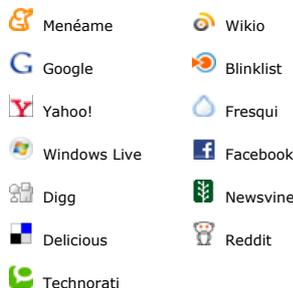
"La idea era ofrecer no sólo obra románica, sino también lo que más podía conectar con las inquietudes de nuestros tiempos" y "poder romper viejos tópicos de este estilo", aseguró Castiñeiras. Así, una de las obras más llamativas es la recreación en tres dimensiones de la Portalada de Santa Maria de Ripoll, fidel al milímetro y realizada a partir de un escaneo exhaustivo de la obra.

Publicado el viernes 29 de febrero de 2008 a las 15:06 horas.

» Enviar una carta al director

» Imprimir esta página

» Guardar y compartir

Posgrado en Cooperación

Posgrado en gestión de proyectos y acción humanitaria. ¡Infórmate ya!

www.uoc.edu/Cooperacion

Otros textos de Cultura

» La Rosenberg Kapelle de Praga actúa hoy en Miranda de Ebro (Burgos) de la mano del Ateneo Musical Mirandés

» El Ministerio de Cultura y Caja España entregan hoy un facsímil a San Miguel de Escalada (León) del beato

» El palentino Claudio Prieto estrena hoy en Madrid la cantata manriqueña 'Ni miento ni me arrepiento'

» La TVG emite a partir de hoy una serie documental sobre las relaciones galaico-portuguesas en países lusófonos

» Le Poème Harmonique, con una puesta en escena singular, abrirá hoy el FeMÁS en la Iglesia de la Magdalena

Patrocinado por [AquiSpain Inmobiliaria](#)

La reconstrucción virtual contiene una red tridimensional de 180 millones de triángulos que se adapta perfectamente a todos los detalles de la piedra y que modela su color y su forma con precisión milimétrica.

El proyecto supuso un gran reto que empezó con el proceso de escaneo de la portalada de Ripoll y que continuó con los algoritmos informáticos que posibilitan la navegación interactiva de los datos a tiempo real, por lo que los visitantes del MNAC tendrán la misma percepción visual que tendrían si estuviesen observando la entrada real del monasterio.

La Universitat Politècnica de Catalunya ha realizado este proyecto junto al Consiglio Nazionale delle Ricerche de Pisa y con el apoyo de la Conselleria de Innovación, Universidades y Empresa.

LA HUELLA DEL MAESTRO DE CABESTANY.

Una de las personalidades artísticas más notables de la Europa del momento fue el Maestro Cabestany, del que en esta muestra se pueden contemplar obras tan relevantes como el Tímpano de Cabestany, una de sus obras maestras y que sirvió para darle el nombre. Esta obra, que ahora se muestra en el MNAC, pertenece a la iglesia parroquial de Notre-Dame-des-Anges, de Cabestany (Francia).

Según Castiñeiras, el museo con "la colección más singular de románico del mundo" estaba "obligado" a hacer una gran exposición que reuniese a "la crème de la crème del románico". Los objetivos de esta muestra temporal eran dar una "visión renovada", "lejos de las pequeñas iglesias del Pirineo", de ese movimiento artístico marcado por la monumentalidad, así como ofrecer un "complemento" a la muestra permanente del MNAC de arte románico.

La compenetración entre ambas muestras se da porque la temporal se basa en la escultura y toca de refilón la pintura mural --aunque cabe destacar dos fragmentos de Sant Joan de la Crucifixió d'Estron pertenecientes a una colección privada--, mientras que la muestra permanente del MNAC está muy dominada por la pintura mural.

Acerca de la exposición permanente de románico, Ocaña estimó que el departamento pertinente del MNAC se deberá replantear la "remodelación de la colección" en breve. Castiñeiras concluyó que con esta gran muestra de románico el MNAC "quiere recuperar el liderazgo, dentro y fuera de Catalunya, en investigación y difusión" de este arte.

Esta muestra es la primera gran exposición de arte románico que el MNAC organiza desde su inauguración, en 2004, y pone el punto final a los actos de celebración del centenario de la Misión arqueológico-jurídica en la franja de Aragón, organizada por el Institut d'Estudis Catalans en 1907, que significó el descubrimiento de la pintura mural en Catalunya.

Broker NARANJA
de ING DIRECT

beta **elEcoDiario.es**

Exposiciones

- [Global](#)
- [España](#)
- [Bolsa y Economía](#)
- [Deportes](#)
- [Tecnología](#)
- [Medio Ambiente](#)
- [Cultura](#)
- [Gente y Estilo](#)
- [Motor](#)
- [elEconomista.es](#)

Estás en: [Portada](#) » [Exposiciones](#)

Buscar: en

Tras las huellas del maestro Cabestany

Juan Carlos Rodríguez | 16:21 - 29/02/2008

[0 comentarios](#)

Valora esta noticia:

- pt

Sede del MNAC *Imagen: Archivo*

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) acoge desde hoy hasta el 18 de mayo la exposición "el románico y el Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa", en la que se exhiben **más de un centenar de obras maestras** de museos de Estados Unidos, Francia, Italia e Inglaterra así como de colecciones privadas y se demuestran los vínculos del Románico del siglo XII de Navarra a la Toscana.

"Es bien sabido que el arte románico ha sido considerado a menudo el primer estilo internacional europeo. Y eso es lo que demuestra esta exposición", explica Manuel Castiñeiras, uno de los comisarios de "El románico y el

Mediterráneo. Cataluña, Toulouse y Pisa (1120-1180)", que hoy se abrió al público en el Museu Nacional d'Art de Catalunya. La afirmación apunta a la emergencia y la consolidación en Europa occidental de una cultura artística común que alcanza su máxima expresión entre los siglos XI y XII.

Y la ocasión es única: ciento veinte esculturas, tallas y tablas de madera procedentes de España, Francia, Italia, Gran Bretaña y Estados Unidos. Y, sobre todo, porque **confronta por primera vez obras del Maestro de Cabestany, una de las personalidades artísticas más delumbrantes y originales del siglo XII**, seguramente un monje benedictino originario de Toulouse o de Prato, que dejó su firma en iglesias y abadías desde Navarra hasta la Toscana marcando las fronteras de un lenguaje artístico y eclesiástico común. Y del que se puede ver el célebre Tímpano que le dio nombre, procedente de la iglesia parroquial de Notre-Dame-des-Anges.

"Lo que pretendemos -sostiene Castiñeiras, conservador del MNAC- es dar una prolongación a la idea de **un románico mediterráneo original y creativo, basado en el intercambio de artistas, modelos y obras de arte**, y arraigado también sobre todo en una historia y una experiencia comunes, cuando no análogas".

Es el siglo XII y Europa ve cómo nace un nuevo paisaje monumental con la eclosión de la escultura. Castiñeiras se remite a las huellas del maestro de Cabestany para delimitarlo: Errondo (Navarra), Sant Pere de Rodas (Girona), el Voló (Rosellón), Saint-Hilaire d'Aude (Languedoc), San Giovanni (Sugana) o la abadía de Sant'Antimo (Toscana). Y de todas ellas se podrán ver piezas en Barcelona. Pero también son años de construcciones novedosas, como **la catedral de Pisa y su museo de sarcófagos, protagonista junto al maestro Cabestany de la primera parte de la exposición, "Miradas hacia la Antigüedad"**, que pone su énfasis en el modelo a imitar: Roma.

A la misma tradición de Cabestany pertenece otro genio tolosano como Gilabertus, activo hacia 1120 y autor de los extraordinarios pilares con las figuras de los apóstoles de la **fachada de la sala capitular de Saint-Étienne de Toulouse, una de las joyas de la exposición y eje del segundo recorrido: "La monumentalidad de las iglesias"**. Y es que entorno a 1150 proliferó una política constructiva que llevó a transformar o ampliar los grandes edificios religiosos del siglo XI.

Son los casos de Ripoll, Vic, Cuxa, Sant Pere de Rodes o Solsona, entre otros, que experimentarán importantes obras en forma de portadas esculpidas, claustros profusamente decorados, incorporación de baldaquinos. "Esta incorporación generalizada de la escultura monumental -aclara Castiñeiras- acabó integrándose en este mundo del Mediterráneo occidental". Y a la vista queda.

La exposición, sin embargo, trasciende la escultura para incorporar a la muestra piezas verdaderamente magistrales en madera policromada y mármol. **El tercer ámbito está dedicado a "El altar, el mobiliario y las imágenes"**. Bajo este título se exponen objetos relacionados con el culto y la liturgia, como el maravilloso Cristo relicario de Saint-Michel d'Aiguilhe, especialmente de los artesanos que recrearon la tipología del Christus Triumphans.

Ejemplos catalanes son los conocidos como Majestad Batlló, Majestad de Organyà o Majestad de Beget, aún objeto de culto en su iglesia. Aunque aún hay un elemento más: los pintores de tablas. Ya que se pueden ver una de las gigantescas cruces pisanas del Santo Sepolcro del Museo Nazionale di San Matteo, o los baldaquinos de Ribes y los frontales de Esquius.

La muestra es **la primera gran exposición de arte románico que el MNAC organiza desde su inauguración**, en el año 2004, y pone un colofón a los actos de celebración del centenario de la misión arqueológico-jurídica a la franja de Aragón organizada por l'Institut d'Estudis Catalans en 1907, que significó el descubrimiento de la pintura mural en Cataluña. Y, para conmemorarlo, además se ha recreado en tres dimensiones la portada de Santa Maria de Ripoll.

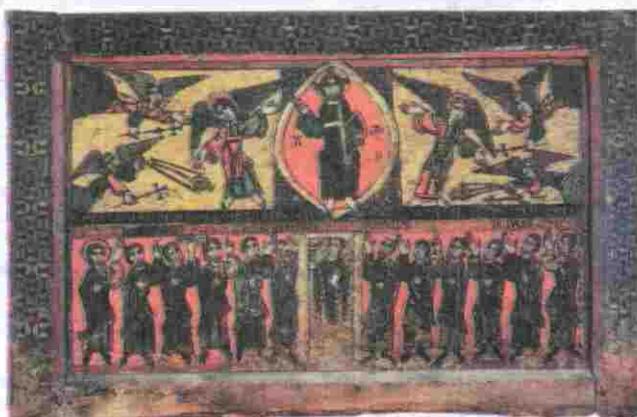
DATOS

Del 29 de febrero al 18 de mayo de 2008. Exposición organizada por el Museu Nacional d'Art de Catalunya, con la colaboración de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales y el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. Salas de exposiciones temporales 1 y 2. Comisarios: Manuel Castiñeiras y Jordi Camps, conservadores de la Colección de Arte Románico del MNAC.

ROMÀNIC ÀLGID

EL MNAC INICIA UN VIATGE EN EL TEMPS FINS AL SEGLE XII A LA MEDITERRÀNIA

Frontispici "de Martinet", Embla de Les Worcester Art Museum

Vet aquí que cap allà al segle XII a tota la conca mediterrània hi va florir l'escultura, en una de les etapes més prodigioses que va tenir l'art romànic. Això va passar quan els mestres van descobrir els cossos que llueïen encara en els sarcòfags clàssics, molsuts i tridimensionals. El MNAC dedica a aquest període de maduresa del romànic una exposició, i analitza els punts de contacte entre els nuclis creatius a la Toscana, el Llenguadoc i els comtats catalans.

L'EXPOSICIÓ

Organitzada pel MNAC en col·laboració amb la Sociedad Estatal de Conmemoraciones

Culturales, *El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa (1120-1180)* reuneix un centenar d'obres que avui estan escampades per diversos museus de França, Anglaterra, els Estats Units i Itàlia. Entre les joies destaquen les provinents de la Catedral de Pisa i la portada de Sant Pere de Rodes, del Mestre de Cabestany, un dels escultors més importants del moment.

EL ROMÀNIC I LA MEDITERRÀNIA

Artista: Diversos. **Data:** Fins a 18/5.

Lloc: MNAC. **Adreça:** Palau Nacional.

Parc de Montjuïc. ☉ De dt. a ds., de 10 a 19 h; dg. i festius, de 10 a 14.30 h.

☎ 93 622 03 76. € 8,50 (vàlida per a 2 dies). **Web:** www.mnac.cat.

Si tu ordenador es portatil, haz que internet también lo sea

START
Pulsa alternativamente y

especial ELECCIONES

ep europa press
www.europapress.es

Sábado, 1 de marzo 2008

En esta sección Usuario Entrar

Buscar...

NACIONAL INTERNACIONAL ECONOMÍA epsocial DEPORTES GENTE CULTURA SALUD INNOVACIÓN LENGUAS OTR Press BLOGS COMUNICADOS

Barcelona

Barcelona | Girona | Lleida | Tarragona | Català

El MNAC acoge la exposición de obras maestras del románico más importante en medio siglo en Catalunya

La Portalada de Santa Maria de Ripoll se recrea virtualmente en tres dimensiones en esta muestra

BARCELONA, 29 Feb. (EUROPA PRESS) -

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) acoge desde hoy hasta el 18 de mayo la exposición 'El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa' en la que se muestran un centenar de obras maestras de museos de Estados Unidos, Francia, Italia e Inglaterra y de colecciones privadas, algo que la convierte en la muestra de arte románico más importante que se ha realizado en Catalunya en los últimos 47 años.

Según explicó hoy la directora del MNAC, María Teresa Ocaña, es una "enriquecedora aportación sobre el estudio de este periodo" que favorecerá una "lectura más cercana del arte románico, que a veces puede tener ciertas dificultades".

La muestra se centra en el periodo que va de 1120 a 1180, época en que gobernó el conde Ramon Berenguer IV (1131-1162) y una de las más esplendorosas de la historia de Catalunya. Además de la catalana, la exposición plasma la obra que se realizó durante esos años en Tolouse (Francia) y Pisa (Italia), centros artísticos de primer orden.

DIÁLOGO MEDITERRÁNEO E HISTÓRICO.

Los comisarios del MNAC, Jordi Camps y Manuel Castiñeiras, explicaron hoy que entre las obras hay un diálogo continuo a dos niveles: uno está relacionado con su origen, ya que las piezas se ubican en las salas según sus semejanzas y no según su procedencia, por lo que se teje, a lo largo de la muestra, un trenzado tapiz de características del románico francés, italiano y catalán.

El diálogo también se crea entre las obras y su pasado, el de la antigua Roma, que está muy presente en ellas y que los artistas de la época la consideraban digna de todos los respetos. Así algunas obras, como la 'Cabeza de Sant Pere de Rodes', tienen "un espíritu clásico que hacen dudar" de si son realmente románicas o clásicas y otras son obras romanas que se aprovecharon para monumentos románicos, como algunas de la Catedral de Pisa.

Esta gran obra de Pisa, del arquitecto Busqueto, se consideró como el nuevo laberinto de Dédalo, una obra mítica de la época romana, y por eso algunos de sus componentes son obras romanas, según explicó hoy Castiñeiras.

En la muestra, que se articula en cuatro ejes temáticos --introducción al marco histórico, miradas a la antigüedad, monumentalización de las iglesias a partir de la de Ripoll y la decoración de los espacios sagrados-- hay obras de gran valor, como el imponente crucifijo de Saint-Sernin de Toulouse y los tres fragmentos de los relieves de la Catedral de Vic que actualmente se encuentran dispersos --uno de ellos en el Nelson Atkins Museum of Art de Kansas City (Estados Unidos)-- y que el MNAC ha conseguido reunir.

LA PORTALADA DE RIPOLL EN TRES DIMENSIONES.

"La idea era ofrecer no sólo obra románica, sino también lo que más podía conectar con las inquietudes de nuestros tiempos" y "poder romper viejos tópicos de este estilo", aseguró Castiñeiras. Así, una de las obras más llamativas es la recreación en tres dimensiones de la Portalada de Santa Maria de Ripoll, fidel al milímetro y realizada a partir de un escaneo exhaustivo de la obra.

La reconstrucción virtual contiene una red tridimensional de 180 millones de triángulos que se adapta perfectamente a todos los detalles de la piedra y que modela su color y su forma con precisión milimétrica.

El proyecto supuso un gran reto que empezó con el proceso de escaneo de la portalada de Ripoll y que continuó con los algoritmos informáticos que posibilitan la navegación interactiva de los datos a tiempo real, por lo que los visitantes del MNAC tendrán la misma percepción visual que tendrían si estuviesen observando la entrada real del monasterio.

La Universitat Politècnica de Catalunya ha realizado este proyecto junto al Consiglio Nazionale delle Ricerche de Pisa y con el apoyo de la Conselleria de Innovación, Universidades y Empresa.

LA HUELLE DEL MAESTRO DE CABESTANY.

Una de las personalidades artísticas más notables de la Europa del momento fue el Maestro Cabestany, del que en esta muestra se pueden contemplar obras tan relevantes como el Timpano de Cabestany, una de sus obras maestras y que sirvió para darle el nombre. Esta obra, que ahora se muestra en el MNAC, pertenece a la iglesia parroquial de Notre-Dame-des-Anges, de Cabestany (Francia).

Según Castiñeiras, el museo con "la colección más singular de románico del mundo" estaba "obligado" a hacer una gran exposición que reuniese a "la crème de la crème del románico". Los objetivos de esta muestra temporal eran dar una "visión renovada", "lejos de las pequeñas iglesias del Pirineo", de ese movimiento artístico marcado por la monumentalidad, así como ofrecer un "complemento" a la muestra permanente del MNAC de arte románico.

Suscríbete a las noticias de Barcelona en tu entorno:

Titulares en tu Web - Boletín Personalizado

Más Noticias | Más Leídas

- (Ampl.2) Sucesos.- Cuatro heridos y 24 evacuados en el incendio de un edificio del centro de Barcelona
- (Avance) Sucesos.- Dos heridos y 14 evacuados en el incendio de un edificio del centro de Barcelona
- Debate.- Todos los candidatos salen satisfechos del debate, aunque Duran admite haber estado "ausente" en una parte
- Debate.- Chacón y Nadal polarizan el debate y Hererra es el que más pelea por su hueco
- Debate.- Los candidatos defienden el modelo lingüístico en las escuelas catalanas, frente a los ataques del PP
- Debate.- Chacón ataca a Duran con la "desorientación" de CiU y él replica que nadie sabe con quién pactará
- Debate.- Chacón se queda sola en la defensa de la inversión del Estado en las infraestructuras catalanas
- Debate.- Chacón defiende la gestión económica del Gobierno y Nadal le reprocha el aumento de los precios de consumo
- Debate.- Los candidatos reclaman al PSOE más financiación para la Ley de Dependencia, frente a la confianza de Chacón
- 9-M.- Los candidatos catalanes comentan sus achaques antes de enfrentarse en el debate de TV3
- El jurado absuelve al acusado de matar a puñaladas al padre de su hijastra en una pelea en Esparreguera (Barcelona)
- 9-M.- Montilla acude a movilizar a los socialistas del Baix Llobregat y defiende la labor del PSC en Madrid
- 9-M.- Jordi Pujol afirma que Chacón "no sabe nada de nada" si recomienda a CiU estar "a las duras y a las maduras"
- Sucesos.- Detienen a un hombre por empujar un camión contra un bar para robar en l'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)
- El Gobierno invertirá 12 millones en mantener el Sistema Automático de Información Hidrológica de la

La compenetración entre ambas muestras se da porque la temporal se basa en la escultura y toca de refilón la pintura mural --aunque cabe destacar dos fragmentos de Sant Joan de la Crucifixió d'Estron pertenecientes a una colección privada--, mientras que la muestra permanente del MNAC está muy dominada por la pintura mural.

Acerca de la exposición permanente de románico, Ocaña estimó que el departamento pertinente del MNAC se deberá replantear la "remodelación de la colección" en breve. Castiñeiras concluyó que con esta gran muestra de románico el MNAC "quiere recuperar el liderazgo, dentro y fuera de Catalunya, en investigación y difusión" de este arte.

Esta muestra es la primera gran exposición de arte románico que el MNAC organiza desde su inauguración, en 2004, y pone el punto final a los actos de celebración del centenario de la Misión arqueológico-jurídica en la franja de Aragón, organizada por el Institut d'Estudis Catalans en 1907, que significó el descubrimiento de la pintura mural en Catalunya.

Campaña electoral PP 2008

Por las ideas claras Vota Partido Popular
www.pp.es

Ofertes Feina Barcelona

Milers d'ofertes de treball actualitzades.
iEntra ara!

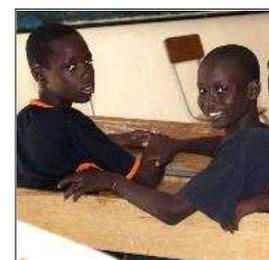
Imprimir Enviar Comparte esta noticia:

Suscríbete a las noticias de Barcelona en tu entorno:

Titulares en tu Web | Boletín Personalizado

AHORA EN PORTADA...

EP SOCIAL ■ Política Social ■ RSC ■ ONG y Asociaciones ■ Obra Social ■ Fundaciones

AYUDA AL DESARROLLO
El Gobierno condona más de 100 millones de deuda a Honduras y cerca de seis a Burkina Faso

El Consejo de Ministros aprobó este viernes la condonación del servicio de la deuda de Burkina Faso hasta un límite máximo de 5.940.884,24 euros, y la condonación del servicio de la deuda de Honduras hasta un límite máximo de 101.172.814,60 dólares más 35.678.950,65 euros, ambas derivadas de créditos del Fondo

de Ayuda al Desarrollo.

La ayuda internacional extiende la mano a Ecuador mientras dos provincias siguen bajo el agua

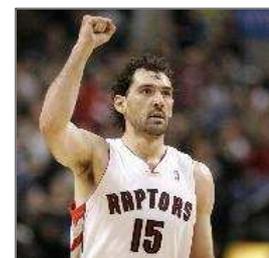
Los partidos piden subir las pensiones y el PSOE ofrece un acuerdo en el Pacto de Toledo

Vídeos destacados

Encarnación Orozco califica de "intolerable" el "goteo incesante de víctimas" por violencia de género

Ver más vídeos

DEPORTES ■ Fútbol ■ Motociclismo ■ Fórmula 1 ■ Baloncesto ■ Tenis ■ Balonmano ■ Golf ■ Atletismo ■ Ciclismo

Garbajosa abandona las muletas y aprecia pocos cambios pero "mentalmente importantes"

El alero español de los Raptors de Toronto Jorge Garbajosa abandonó las muletas y reconoció estar "contento" por su nueva situación aunque aseguró que aprecia "pocos cambios", pero que son "mentalmente importantes".

El Liverpool de Benítez renueva a Mascherano para las próximas cuatro temporadas

Schuster: "No me preocupa en absoluto quién pueda ser líder el domingo, la Liga se ganará al final"

- JJ.OO.- El COE dará a conocer el próximo martes la lista definitiva de deportistas becados con el plan ADO 2008
- Ciclismo.- Alejandro Valverde liderará al Caisse d'Epargne en la Clásica de Almería y Vuelta a Murcia
- Baloncesto.- El árbitro Vicente Bultó cumplirá 400 partidos en ACB en el partido iurbentia Bilbao-DKV Joventut

GENTE

Katie Holmes, ¿embarazada?

LOS ANGELES, (OTR/PRESS) Ahora que Jennifer López ha dado a luz a sus mellizos, queda un hueco vacante en la lista de estrellas embarazadas y, dicen que Katie Holmes podría ser quien lo ocupara, después de que se hicieran públicas unas fotos de la protagonista de 'Dawson crece' en la que parece que su barriga ha aumentado de tamaño en las últimas semanas.

Una Amy Winehouse que vuelve a las andadas ya reina en España con su 'Back to black'

Carla Bruni, primer viaje oficial como Primera Dama de Francia

PASARELA CIBELES 08

Videos de Gente

Joaquín Sabina, premiado

Ver más vídeos

Entrar
¿Nuevo usuario? [Regístrate](#)

[Portada de Noticias](#) - [Ayuda](#)

CATALUNYA.-EI MNAC acoge la exposición de obras maestras del románico más importante en medio siglo en Catalunya

europa
press

Europa Press - viernes, 29 de febrero, 15.06

La Portalada de Santa Maria de Ripoll se recrea virtualmente en tres dimensiones en esta muestra BARCELONA, 29 (EUROPA PRESS) - El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) acoge desde hoy hasta el 18 de mayo la exposición 'El romànic i la Mediterrània. Catalunya, Toulouse i Pisa' en la que se muestran un centenar de obras maestras de museos de Estados Unidos, Francia, Italia e Inglaterra y de colecciones privadas, algo que la convierte en la muestra de arte románico más importante que se ha realizado en Catalunya en los últimos 47 años.

Según explicó hoy la directora del MNAC, Maria Teresa Ocaña, es una "enriquecedora aportación sobre el estudio de este periodo" que favorecerá una "lectura más cercana del arte románico, que a veces puede tener ciertas dificultades".

La muestra se centra en el periodo que va de 1120 a 1180, época en que gobernó el conde Ramon Berenguer IV (1131-1162) y una de las más esplendorosas de la historia de Catalunya. Además de la catalana, la exposición plasma la obra que se realizó durante esos años en Toulouse (Francia) y Pisa (Italia), centros artísticos de primer orden.

DIÁLOGO MEDITERRÁNEO E HISTÓRICO.

Los comisarios del MNAC, Jordi Camps y Manuel Castiñeiras, explicaron hoy que entre las obras hay un diálogo continuo a dos niveles: uno está relacionado con su origen, ya que las piezas se ubican en las salas según sus semejanzas y no según su procedencia, por lo que se teje, a lo largo de la muestra, un trenzado tapiz de características del románico francés, italiano y catalán.

El diálogo también se crea entre las obras y su pasado, el de la antigua Roma, que está muy presente en ellas y que los artistas de la época la consideraban digna de todos los respetos. Así algunas obras, como la 'Cabeza de Sant Pere de Rodes', tienen "un espíritu clásico que hacen dudar" de si son realmente románicas o clásicas y otras son obras romanas que se aprovecharon para monumentos románicos, como algunas de la Catedral de Pisa.

Esta gran obra de Pisa, del arquitecto Busqueto, se consideró como el nuevo laberinto de Dédalo, una obra mítica de la época romana, y por eso algunos de sus componentes son obras romanas, según explicó hoy Castiñeiras.

En la muestra, que se articula en cuatro ejes temáticos --introducción al marco histórico, miradas a la antigüedad, monumentalización de las iglesias a partir de la de Ripoll y la decoración de los espacios sagrados-- hay obras de gran valor, como el imponente crucifijo de Saint-Sernin de Toulouse y los tres fragmentos de los relieves de la Catedral de Vic que actualmente se encuentran dispersos --uno de ellos en el Nelson Atkins Museum of Art de Kansas City (Estados Unidos)-- y que el MNAC ha conseguido reunir.

LA PORTALADA DE RIPOLL EN TRES DIMENSIONES.

"La idea era ofrecer no sólo obra románica, sino también lo que más podía conectar con las inquietudes de nuestros tiempos" y "poder romper viejos tópicos de este estilo", aseguró Castiñeiras. Así, una de las obras más llamativas es la recreación en tres dimensiones de la Portalada de Santa Maria de Ripoll, fidel al milímetro y realizada a partir de un escaneo exhaustivo de la obra.

La reconstrucción virtual contiene una red tridimensional de 180 millones de triángulos que se adapta perfectamente a todos los detalles de la piedra y que modela su color y su forma con precisión milimétrica.

El proyecto supuso un gran reto que empezó con el proceso de escaneo de la portalada de Ripoll y que continuó con los algoritmos informáticos que posibilitan la navegación interactiva de los datos a tiempo real, por lo que los visitantes del MNAC tendrán la misma percepción visual que tendrían si estuviesen observando la entrada real del monasterio.

La Universitat Politècnica de Catalunya ha realizado este proyecto junto al Consiglio Nazionale delle Ricerche de Pisa y con el apoyo de la Conselleria de Innovación, Universidades y Empresa.

LA HUELLA DEL MAESTRO DE CABESTANY.

Una de las personalidades artísticas más notables de la Europa del momento fue el Maestro Cabestany, del que en esta muestra se pueden contemplar obras tan relevantes como el Tímpano de Cabestany, una de sus obras maestras y que sirvió para darle el nombre. Esta obra, que ahora se muestra en el MNAC, pertenece a la iglesia parroquial de Notre-Dame-des-Anges, de Cabestany (Francia).

Según Castiñeiras, el museo con "la colección más singular de románico del mundo" estaba "obligado" a hacer una gran exposición que reuniese a "la crème de la crème del románico". Los objetivos de esta muestra temporal eran dar una "visión renovada", "lejos de las pequeñas iglesias del Pirineo", de ese movimiento artístico marcado por la monumentalidad, así como ofrecer un "complemento" a la muestra permanente del MNAC de arte románico.

La compenetración entre ambas muestras se da porque la temporal se basa en la escultura y toca de refilón la pintura mural --aunque cabe destacar dos fragmentos de Sant Joan de la Crucifixió d'Estron pertenecientes a una colección privada--, mientras que la muestra permanente del MNAC está muy dominada por la pintura mural.

Acerca de la exposición permanente de románico, Ocaña estimó que el departamento pertinente del MNAC se deberá replantear la "remodelación de la colección" en breve. Castiñeiras concluyó que con esta gran muestra de románico el MNAC "quiere recuperar el liderazgo, dentro y fuera de Catalunya, en investigación y difusión" de este arte.

Esta muestra es la primera gran exposición de arte románico que el MNAC organiza desde su inauguración, en 2004, y pone el punto final a los actos de celebración del centenario de la Misión arqueológico-jurídica en la franja de Aragón, organizada por el Institut d'Estudis Catalans en 1907, que significó el descubrimiento de la pintura mural en Catalunya.

RECOMIENDA ESTE ARTÍCULO
[Entra para recomendar este artículo »](#)

Porcentaje (0 votos)

[Noticias más recomendadas »](#)

Noticias relacionadas: Exposiciones y Museos

[Exhiben piezas antiguas de artillería en el Museo Quinta de Bolívar en Bogotá](#)

EFE - viernes, 29 de febrero, 20.04

[Filadelfia celebra a Frida Kahlo con una gran exposición](#)

AFP - viernes, 29 de febrero, 18.40

[Fotos inéditas en España retratan 50 años de historia y costumbres de Portugal](#)

EFE - viernes, 29 de febrero, 18.28

[CASTILLA Y LEÓN.-El DA2 de Salamanca acoge la exposición 'Under my skin' del artista Alfredo Omaña](#)

Europa Press - viernes, 29 de febrero, 17.19

[El artista argentino Gustavo Romano presenta en el MEIAC su obra 'Sabotaje de la máquina abstracta'](#)

Noticias relacionadas: Noticias de cultura

[CASTILLA Y LEÓN.-La Rosenberg Kapelle de Praga actúa hoy en Miranda de Ebro \(Burgos\) de la mano del Ateneo Musical Mirandés](#)

Europa Press - hace 1 hora 47 minutos

[CASTILLA Y LEÓN.-El palentino Claudio Prieto estrena hoy en Madrid la cantata manriqueña 'Ni mento ni me arrepiento'](#)

Europa Press - hace 2 horas 27 minutos

[GALICIA.-La TVG emite a partir de hoy una serie documental sobre las relaciones galaico-portuguesas en países lusófonos](#)

Europa Press - hace 2 horas 32 minutos

[Don Omar acuerda pensión alimenticia para una hija](#)

AP - viernes, 29 de febrero, 23.56

[Moby ofrece disculpa a mexicanos](#)